

J. Czudinis, Bx 400

KOVA

KOVOJ
TU ĮGYSI
SAVO
TIESĄ

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:

metams ,, 2,00
pusmečiui ,, 1.00

ADRISAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 44

Philadelphia, Pa. 8 Lapkričio (November) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Apie krizio sustabdyma.

PEREITAM numeryje nurodžiau, kad norint laikraščiai džiaugsmingai sušuko, jog krizis praėjo, tai vienok krizis – pramonės sustingimas – nėra išvengtinas, nes tai gamtiškas kapitalistų gospadoriavimo apsireiškimas. Bet šiuo tarpu krizis, kuris pirmiausiai grėsė ne pačiai pramonei, o bankams, pramonės mekleriams arba piniginiams kapitalistams, – buk dėlto, kad daug grynų pinigų atplaukė iš Europos, – tas krizis ištikrųjų praėjo. Bankos jau vėl pradeda paprastai veikti, depozitorių (pasidedančiųjų į bankas pinigų) užsitikėjimas jomis vėl atsinaujino ir jie nebebijo padėti savo pinigų.

Bet krizis visai praeiti negali, jį tik gali sustabdyti lyg kuriam laikui. Krizis baisus ne tik darbo žmonėms, kurie, jam užėjus, patenka į didelį skurdą ir badas stovi prieš akis, kuomet sankrovose puva ir pelyja visokia gerybė, kurios per daug pridirbta. Sunku ir turėiams, o ypač jiems baisu, nes žino, kad iš to jau neišvengtinai gali kilti didesnis subruzdymas ir jų viešpatavimui gali greičiau ateit laidotuvės – soci-

jališkoji revoliucija. Rockefelleris užpernai siulė valdžiai tam tikrus patarimus, įvesti kokius darbus, kad įvykus bedarbėms – laike krizių, – galima būtų išvengti visuotino sukilimo. Jis jau tada permatė ateinančią krizį. Ir štai dabar, gali sakyti, niekam nepajutus to krizio, sako, kad jis jau praėjo! Jį gal kapitalistai su savo valdžia nustums toliau – už metų, už dvejų. Ypatingai prieš ateinančių metų prezidentinius rinkimus kapitalistai respublikonai visomis jiegomis stengsis sustabdyt krizį; jeigu jis dabar atsitiktų, tai respublikonų valdžiai būtų didelis smugis. Tvirtinama, kad demokratų partija per tai neteko visuomenėje pagarbės ir, su tuo vienkart, spėkos, kad kaip tik demokratas Clevelandas – su viršum 10 metų atgal – pastojo prezidentu, atsitiko krizis. To priežastį žmonės matė demokratų valdyme.

Dabar grėsiantis krizis matomai apsisistojo; kaip ilgai jis stovės, nežinia. Bet, atkartojau, mums yra aiški žinia, kad kriziai abelnai neišvengtinai, kaip ir revoliucijos... Šitas krizis gali praeiti, nepadaręs visuomeniškos ligos, tik tokiose sąly-

gose, jeigu artimoj ateityj atsidadarytų netikėtoms rinkoms, kas atsitinka tankiausia per karę. Dėl to tai Amerika — tariant jos kapitalas — šiais metais kartą nuo kartą sušneka apie karę su Japonija. Abiejų tų šalių kapitalistams yra reikalinga karė; tas reikalingumas gema iš jų varžynių už rinkas, t. y. už tuos kraštus ir vietas, kur yra išleidžiama tavorai. Taigi, mano nuomone, ateinančių 2–3 metų bėgyje Amerikai lemta pergyvent ar pramonės krizį, arba karę, jei neatsitiks šiaip kokios netikėtoms permainos politikoje. Džiaugčiasi su visais darbininkais, kad ta nuomonė būtų klaidinga, bet kitaip aiškinti dabar man gyvenimo logika neleidžia.

J. Ba'rušaitis.

Socijalistai apie išeivystę ir įeivystę.

Rezoliucija, priimta tarptautiškame socijalistų kongrese, Stuttgarto mieste, Vokietijoje.

IŠEIVYSTĖ ir įeivystė (emigracija ir immigracija) šią gaidynę dideliai pasiplatino ir toliau da labiau platinasi. Skurdas, priespauda, ant galo, šios gaidynės dvasia pastūmi dideles žmonių minias apleisti savo šalį ir eiti kitur jieskoti geresnio, laisvesnio gyvenimo. Bet atėję į nežinomą šalį, žmonės pasijunta esą dideliam varge ir baimė prieš badą juos priverčia už menką ką stoti prie darbo, kur tik jų kas pareikalauja. Tokiu būdu jie apsirėškia čia buvusių darbininkų piktsašiais (teip angliškai ir vadina — «scabs»), nes kapitalistai dėl jų numazina uždarbius visiems darbininkams. Dėlto tai šiandien visiems darbininkams, teip pat ir mums lietuviams, emigracija ir immigracija yra vienu svarbiausių klausimų, ir socijalistų bei darbininkų partijų atstovai Stuttgarto kongrese (susivažiavime) tam klausimui pašventė nemažai laiko. Socijalistai tų šalių, į kurias daugiausia eina svietas — kaip antai Amerikos, Australijos, Argentinos, — stovėjo už tai, kad immigracija būtų kiek aprubežiuota, apsunkinta; mat tų šalių darbininkai, kad ir susipratę, to reikalauja. Bet dauguma priešinosi visokiam įeivystės ir išeivystės apsunkinimui, nes socijalistų tikslai to neleidžia: visoj pasaulėj turi apsirėškėti darbininkų vienybė ir savitarpinis draugiškumas. Blogumas, darantis skirtumus tarp darbininkų, turi būt kitaip prašalintas, o ne aprubežavimais ir varžymais; tam reikia geros organizacijos, apšvietimo tarp darbininkų ir tt. Teip svarstęs tą dalyką, kongresas vienas balsiai priėmė sekančią rezoliuciją. (Su ja sutiko ir mažuma. Amerikos delegatas drg. Hillquit tai aiškino teip: «daugumos rezoliucija mums duoda kitokius nurodymus, negu mes norėtume, bet mes sutinkame su ja»):

Kongreso nutarimas:

Kongresas apreiškia: Darbininkų išeivystė ir įeivystė yra toki pat kapitalizmo iššaukti apsirėškimai, kaip ir perdidelis prekių (tavorų) pridirbimas ir, tuo patim laiku, permažas jų sunaudojimas tarp darbo žmonių klesos. Josios (emigr. ir immigr.) tankiai sumazina darbininkams darbo vaisių vartojimą ir laikas nuo laiko gauna nepaprastą didumą dėlei politiškių, religiškų ir tautiškių persekiojimų.

Priešais tokias išeivystės ir įeivystės pasekmes kongresas nejieško pagelbos, įvedant kokius nors tam tikrus ekonomiškus ir politiškus įstatymus, kadangi tie pasilieka be pasekmės ir yra atgaileiviško pobūdžio. Kongresas išsireiškia priešais persikėlimo tiesos

aprubežavimą arba neisileidimą svetimų tautų žmonių.

Į to vietą kongresas rokuoja už priedermę organizuotos darbininkų klesos — stoti priešais darbininkų būvio pabloginimą, kas tankiai atsitinka per didelį igabenimą neorganizuotų (nesusivienijusių) darbininkų. Organizuotų darbininkų priedermė yra teipgi padaryti negalimu išsiuntimą ir igabenimą streiklaužių. Kongresas pripažįsta, kad darbininkai tų šalių, kur kapitalizmas dideliai išsiplėtojęs, atjaučia sunkenybes, kurios tankiai atsitinka iš didelio užplaukimo neorganizuotų ir prie menkų reikalų pripratusių darbininkų tų šalių, kur daugiausia užsiima žemdirbyste.

Vienok kai-kurių tautų ir rasų išskyrimas ir aprubežavimas — kas priešintūsi darbininkų vienybės pamatams — nėra tikruoju pragumu tam pavojui prašalinti. Kongresas į to vietą pasiūlo šiuos parėdymus:

I. Įeivystės šalims.

1. Uždraudimas išsiųsti ir igabenti kontraktuotus (suderėtus) darbininkus, kuriems kontraktas atima laisvę elgtis kaip sau norint su savo darbu ir uždarbiu.

2. Tam tikras darbo apsaugojimas, sutrumpinant darbo dieną, minimališko (mažiausio) uždarbio įstatymas, panaikinimas sweating sistemos (meisterių tarpininkų) ir darbo namieje, smarkus prižiūrėjimas sanitariškų ir gyvenimiškų santikių.

3. Panaikinimas visokių aprubežavimų, kuriems patenka kai-kurios tautos ir rasos, sulyg jų apsigyvenimo kurioj šalyje ir naudojimosi draugiškoms, politiškomis ir ekonomiškoms tiesomis, kurias turi tos šalies gventojai; didelis palengvinimas naturalizacijos (priklausymo tai šaliai, kur atveivys apsigyvena).

4. Visų šalių profesionalinėms sąjungoms šie pamatai privalo turėti visuotiną pritaikymą jų santikiuose:

(a) Niekuom nevaržomas ateivių darbininkų įstojimas į visų šalių profesionalines sąjungas («trade unions»);

(b) Palengvinimas įstojimo, įvedant vidutiniško didumo įstojimo mokestį.

(c) Laisvas persikėlimas iš vienos šalies organizacijų į kitos šalies, išpildant visas pareigas senojoje organizacijoje.

(d) Įvykinimas tarptautiškosios sąjungų sutarties, su tikslu rėdyti tuos klausimus ir įgyvendinti tuos pamatus iš tarptautiškos pažiūros.

5. Parėmimas profesionalinių sąjungų tų šalių, iš kurių daugiausia išeina emigrantų.

II. Išeivystės šalims.

1. Veiklus profesionalinių sąjungų platinimas.

2. Aiškinimas darbininkams ir visuomenei tikrųjų darbo santikių tose šaliose, į kurias daugiausia išeiviai keliauja.

3. Nuolatinis susižinojimas tarp tų šalių profesionalinių sąjungų su tikslu — bendrai veikti išeivystės ir įeivystės reikaluose.

4. Kadangi tankiai emigrantai yra apgaunami arba suvadžiojami melagingais prižadėjimais geležinkelių ir laivų kompanijų, žemės vertelgų ir kitų prigavikų draugijų, tai kongresas reikalauja:

Laivų agentūrų ir išeivių biurų prižiūrėjimo, įstatymiškų ir administratyviškų taisyklių priešais jas (kompanijų prigavystes), kad būtų apsaugoti išeiviai nuo tokių apgavysčių ir prašalintas toksai kapitalistų išnaudojimas.

III.

(Tam reikalinga):

Pergabenimo tvarkos sutaisymas, ypatingai ant laivų; pasamdymas inspektorių su jų tvarkomąja (disciplinariška) valdžia, renkamų iš emigracijos ir immigracijos šalių organizuotųjų darbininkų tarpo; globa arba protekcija naujai atvykusiems įeiviams, kad jie iš syk netaptų išnaudojimo aukomis.

Kadangi išeivių gabenimas gali būti sutvarkytas tikrai ant tarptautiškos papėdės, tai kongresas norodo Tarptautiškamjam Socialistų Biurui, kad apdirbtų tame reikale įnešimus, kame privalo būt apibriežta laivų surėdymas, kiek mažiausia turi būti oro kiekvienam pasažieriui (keleiviui) ir turi būt ypatingai pabriežta tas, kad išeiviai derėtųsi apie kelionę stačiai su kompanijoms, o ne per pašalinius tarpininkus. Tuosius įnešimus reikia pranešti visoms socialistų partijoms su tikslu — paduoti tai įstatymdavystėms ir įvestį gyveniman, o teipogi ir su propagandos tikslu.

Teroristai.

NORS visų priešasčių, iš kur teroristai atsiranda nežadu ir negaliu pasakyti, tik noriu išreikšti savo nuomonę ir pasakyti keletą priešasčių, kurios gimdo teroristus, kurias pašalinus išnyktų žmogžudybės.

Pirmiausia, mano nuomone, kalta svieto kapitalistiškoji tvarka, su savo nenormališku žmonijos sutvarkymu. Kada kylant kultūrai vis labiau ir labiau darbo įrankiai pasigerina, kurie užvaduoja darbininkų įiegas ir labai darbą palengvin; kada darbdaviams vis mažiau ir mažiau dirbančių žmonių reikia, su mokslo išradimais, tai yra su visokioms mašinoms vienas žmogus daug kartų daugiau gali padirbti, užtai špižinės ir geležinės mašinos užima gyvų žmonių vietas, pertai darbdaviai kultūrą išnaudoja ir vietoj ką pasauliui daryt lengvumą, kapitalistai kas-kartas svietą sunkin, pagerindami mašinas, mažina darbininkams darbą, neberekalingus išmeta iš pabirko ir tokiu būdu daugybė žmonių palieka be darbo, be duonos, be gyvenimo... Prasčiausia tas, kad darbdaviai, darbo įrankius pagerinę, algų nepadidin ir darbo dienas nesutrumpin per tai kapitalisto kapitalai ima labai augt, o tų kapitalų sutvertojai darbininkai bado miršta... Kada darbininkai ne visi susipratę, da trūksta vienybės, už didesnę algą ir trumpesnę darbo dieną mažai tekovoja, savo reikalų da gerai nesupranta, tik džiaugias, kad šiandien turi darbo, tai tokiame dalykų stovoj daugiau ir daugiau bedarbių atsiranda, darbō jieškantieji bado prispirti dirba pigiai, kad tik nors juodą duoną uždirbti, per-tai darbdaviai ir protingiausius susipratusius darbininkus prispaudžia su pigiau dirbančiais bedarbiais ir visi darbininkai turi dirbti pigiai ir ilgai.

Kada dirba pigiai, tai bedarbių skaitlius da daugiau pasididin. Darbininkai, už darbą mažai gaudami, savo visų reikalų negal aprūpinti, reikalingiausių daiktų negal nusipirkt. Darbininkai vis daugiau ir daugiau išdirbinių išdirba, pabirakai ūžia, prekes veža ir į krautuves krauna, o kada darbininkams už darbą mažai moka, tai jie negal nusipirkt savo darbo išdirbinių, ir jų darbo vaisių stovi pilnos krautuvės prikrautos, pūva visokie tavorai; darbininkas tada neturi už ką to savo prakaitu išdirbto tavoro pirkt; kada visko perdaug pridirba ir nieks nebeišperka, tai sustoja pabirakai ir pasidaro teip vadinamas «krizis», tai yra darbo perlūžis, ir vėl milijonai darbininkų be darbo palieka ir turi be duonos pasilikti. O tokie bedarbiai bado prispauti ką turi daryt?.. Kada pas turtinguosius didžiausi aruodai grūdų pripilti bedarbiai nenori iš bado mirt; atsiranda krautuvės duonos prikrautos, pardavėjai dejuoja, kad nėra kam pirkti, o čia minios darbininkų badauja... duona pelyja ir grūdai pūva, o tas, kas tą duoną padarė, bado miršta... Gelumbes ir puikius milus, darbininkų priaštus, krautuvėse kandys ēda, o darbininkai šaltį kenčia... Tai tokios aplinkybės gimdo ir gimdys teroristus. Kad ir kvailas darbininkas be duonos palikęs nerimsta, bet — «žut but» — eina prie gyvenimo nors ir teroro keliu... Darbininkai supranta, kad ne Die-

3

vas kaltas, bet kapitalistai ir spaudėja valdžia; jie supranta, kad geroji gamta viską sutvėrė, o jie išdirbo ir viso ko ant svieto yra, o jie kenčia bādą ir šaltį ir nieko neturi... Tada jie savo stovį apsvarstę ir į giliausį vargą įbridę nebijo mirties, ar šiaip ar teip bloga, eina ant «žut-but» ir tverias už aštriausių ginklų, žudo aukščiausius šios tvarkos vedėjus.

Atsiranda teroristai ir kitokiais būdais.

Kiti teroristai gerai apsišvietę žmonės ir ant pažiūros rodos laimingi; bet juos prie terorizmo priveda mokslas, susipratimas, dora ir širdies jausmingumas; tokie daugiausia prisideda prie anarchistų partijos ir partijos programą pildydami lieka teroristais. Studentai mokslus eidami susipažįsta ir susidraugauja su karštais, dorais ir jausmingais vyrais ir susipažįsta su visuomenės mokslais, su klesų kova ir su socializmu. Tada jie daros karštais veikėjais ir viską greitai nori pervesti; o kad savo darbe daug kliūčių sutinka, tada jie save pasišvenčia, nors ir galvą padėti, kad tik prie laisvės ir gerovės kelią praskint. Kad kiekvienam daikte mato neteisybes, tamsybę ir žmonių spaudimą ir kiekvienas žingsnis, žodis ir mintis gimdo naujus skausmus ir žmonės jiems neprijaučia ir nesupranta ir klaidingai manydami sako, kad jiems rūpi tik savo ypatiškoji gerovė, tų nelaimingųjų gyvenimas pasidaro kartus, jie nustoja vilties ką nors be ginklų padaryt, tada ima ginklų ir žudo didžiausius spaudėjus ir už žmonių laisvę patys žūva kovoje...

Kiti iš darbininkų kiek prasilavinę norėtų darbuotis, norėtų platint žmonise apšvietimą, tiktai sutinka labai daug kliūčių, o pirmiausia — kad nėra pinigų, kad niekur negal užsidirbt, o ilgus ir sunkius darbus teip jiems nuobodu ir labai liūdnu dirbant, spaudžia jiems širdį, kad mažai kas darbuojas apšvietimui. Atsiranda iš vargdienių, kuris norėtų mokintis ir mokintis ir sykiu tarp tamsiųjų platint šviesą ir mokslą, jam fiziškai darbai pasidaro perkar-tus, jis ima darbuotis tik mokslui ir literatūrai; tik tas jo darbas jam duonos neduoda, gyventi neleidžia, jau pasidaro sunku, sunku... jis myli visus žmones ir nori gyventi dėl visų, ir dirbti visuomenei, visiems; tik žmonės jo nemyli ir nesupranta, nuo jo šalinas, tada jis nežino nė kur pasidėti, nė ką veikti; be turtų, be vietos klaidžioja po žmones, nė seselių, nė brolių netur susipratusių, jo drangai teip pat vargą kenčia ir jie negali jam padėt... Jis mokinas, rašo, darbuojas, tik tas viskas jam sunkiai eina, kad įvairiausių aplinkybės jam kliudo... Kada viskas brangu ir visiems gyventi bloga, tai tokį — beturtį — vaikiną nieks nenor nė į nakvynę priimt... Jis jieško meilės ir ramumo, bet niekur neranda; jis labai išsimyli į labai mažai jį mylinčią mergelę ir jo meilės nesuprantančią; kad jam lygios vargdienės da nesusipratę nors ir labai meilios, bet juos skiria jų sąžinės persitikrinimai, tai jis išsimyli į inteligentę — sau nelygią. Nerasdamas jį mylinčios ypatos, pasilieka suvis vienas, nuo visų atstumtas, tai saldžiai verkia, tai kartų skausmą kenčia... Nustojęs vilties ir jau neturėdamas nė prie jokio daikto prisirišimo niekeno nemylimas ir jis meilės nustoja... Kam jis darbuosis apšvietimui ir kultūrai, kad kultūra beturčiams da lig šiol laimės nedavė, kad beturtis da lyg žmogus-laukinis tebegyvena... Civilizacija, mokslas, šokiai, teatrai ir įvairios dailės šakos vien turtingiems tarnauja... Beturtis negali mokslo įgyti, negal dalyvaut puikiausioj daloj, jis negal pasiekt gyvenimo tikslo... Kam jis tur mylēt ponų paneles? Kam gi jis tur džiaugtis svetimu geru? Už ką tur tarnauti savo priešams?... Tokį vaikiną vilioja mirtis, jį ežero gelmės pas save vadin, blizgančios bangos jį meiliai vilioja; jį traukte traukia pasiskandyt ir ten atrasti tikrą ramumą... Tik vaikinas susipratęs nesiskandys, jis tokias mintis greitai išvaikys, jis eina kovos keliu, jis save žudydams sykiu žudys ir savo priešą, ir žus sykiu abu...

Ekonomiškas ir politiškas dabartinis stovis būtinau tur gimdyt teroristus.

Dabartinė tvarka neišnaikys teroristų. Nė kalėjimų, nė kator-

gos, nė karės lauko teismų, nė kartuvių teroristai nebijo; kol nebus permaininga politiška ir ekonomiška tvarka, tai tol neišnyks ir teroristai.

Didžiausi teroristai, tai tie, kas teroristus išaugina, kas savo darbais širdyse keršto ugnį sukuria, tai caro valdžia ir piniguočiai.

Tol bus teroristai, kol nebus laisvės.

Tol bus teroristai, kol bus politiškiesiems kalėjimai, kartuvės ir šaudyklės.

Tol bus teroristai, kol bus despotai, ponai daugaliai ir tyronų valdžia.

Tol bus teroristai, kol bus bedarbiai, pripaustieji ir alkanieji, o virš jų — kol bus nutukę piliečiai, sotūs, galingi kapitalistai.

Tol bus teroristai, kol nebus tikros visų žmonių atstovybės.

Tol bus teroristai, kol žmonės neturės visų savo tiesų, kol nebus pildomi gamtos įstatymai.

Didžiausi teroristai tie visi, kas padaro kraujuotas kares ir kas liepia šaudyt į nekaltus žmones.

Teroristai tie, kas pramanė mirties bausmes ir kas laiko žmonių šaudymui pulkus kareivių.

Užvis didžiausi teroristai, kurie liepia šaudyt ir patys šaudo beginklius žmones.

Iš kur tie didieji teroristai atsirado, reikėtų perskaityt ilgas, ilgas daug amžių istorijas. Tik vienu žodžiu gali tiek paaiškinti: Jie kita kartą buvo stipresni, paveikė silpnuosius, pavergė, užvaldė ir gudriausiais būdais juos apgaudinėjo ir tamsybėje laikė, pertai atsirado tamsių žmonių minia, akiai pildanti kraugerių geismus, ir atsirado akli teroristai vardu: k a r e i v i a i.

Terorizmą gimdo į karę pašaukimas. Susipratę žmonės neina kur toli į svieta kraštą sau lygių nekaltų žmonių žudyti ir patys ten žūti, geriau jie žūva savame krašte ir žudo tuos, kas juos varo į karę, tokiu būdu kurių laikuos atsiranda daug teroristų.

Didžiausias teroristas tai patvaldytė ir prispaudimas.

Didžiausias teroristas tai tas jungas, kuris vargdienius žmones spaudžia.

Didžiausias teroristas tai caro valdžios savvalė, tai caro tarnų nežmoniškumas.

Kol teroristus gimdančios priežastys nebus pašalintos, tol neišnyks teroristai ir tol gyvuos kruvina anarchija. Tik tada išnyks teroristai, kada gyvenimas gamtiška vaga ims tekėti.

J—as.

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA SEPTINTA.

6. Ekonomiškoji kova.

(Tąsa).

MĖS jau kalbėjome, kad pabirkantai, gaudydami pigias darbininkų rankas, į vyrų vietą stato moteris prie darbo. Įdomią istoriją dėl tos priežasties pasakoja Fridrikis Engelsas savo knygoje: «Darbininkų klesos padėjimas Anglijoje». Norėdamas patirti, ką veikia vyriškis, išstumtas iš pabirko, jis sykį nuėjo pas tokį į svečius. Jis rado jį sėdint ant lovos ir mezgant pančias. Kad kapitalizmas turėtų spėką gamtos įstatymams permainingti, tai jis priverstų vyrus gimdyti vaikus, kad moterims dėl to nereikėtų pertraukti darbą pabrūke. Kaip labai prasiplatinęs moterų darbas, parodo šios skaitlinės: Anglijoje pramonėje užsiima puspenkto milijono moterų, Prancuzijoje suviršum 3 milijonai (3.75), Italijoje — pusketvirto milijono, Vokietijoje — 5 milijonai ir Aus-

trijoje — pusketvirto milijono, o visose šitose šaliose moterų tik puspenkto milijono daugiau, kaip vyrų.*) Kaikuriuose pramonės šakose dirba daugiausia moters. Sulyg Austrijos vidaus dalykų ministerijos oficiališkos apyskaitos, vilnų apdirbimo pramonės šakoje dirbančių moterų yra suviršum 46 procentai (46,2%, netoli pusės visų darbininkų, ten dirbančių), bovelnos pramonėje — 55,8%, linų pramonėje — 57,7% ir šilkų pramonėje — 60,7 procento (didesnė pusė visų darbininkų). Anglijoje, kur pramonė labiau išsiplėtojus, moterų, dirbančių bovelnos pramonėje yra 60,8 procento, linų pramonėje — 72,3 ir kanapių (džiuto) pramonėje — 71,6 proc. Galima net sakyti, kad besiplėtojančiose pramonės šakose, kur darbininkų skaičius didinasi, beveik visas tas didinimasis išpuola ant moterų.

Toliaus mes reikalaujam *techniškos apsaugos*, t. y. mes reikalaujam, kad pabrūkose būtų įvesta gera apžiūra ir užtvartai, kurie apsaugotų nuo nelaimingų atsitikimų. Kitados šitas reikalavimas išrodė per daug didelis, o dabar jūs nerbsite pabrūko — išėjus gal tik labai neapšviestas šalis — kur tas reikalavimas nebūtų išpildytas; ir abelnai pabrūkų higiena (sveikumas) pasidarė dalyku, kuri nuodugnai tyrinėja pabrūkų inspektoriai, gydytojai ir draugijos politikai, ir kitaip tas nė negali būt.

Parodysim keletą skaitlinių, piešančių pavojus, kurie grėšia darbininkams «darbo mušio lauke», kaip tatau nuosekliai pavadinta dēlei nebuvimo tokių apribuvimų. Sulyg vidaus dalykų ministerijos apyskaitos, 1893 metais Austrijoje buvo 23,208 nelaimingi atsitikimai, 1894 metais — 40,061 ir 1895 m. — 53,786. Jūs matote, kad skaitlius aukų, pramonės reikalavimų, kasmetai vis auga. Iš 53,000 nelaimingų atsitikimų 1895 metais užsibaigė mirtimi 877 ypatų, 4,219 darbininkai liko visiškai koliekoms ir 11,019 — koliekoms lig laiko. Skaitlius likusiųjų be gyvenimo dalykų dēlei jų maitintojų mirties susidėjo iš 1,269 žmonių; jų tarpe — 435 našlės, 776 vaikai ir 58 žmonės, esanti kitokioj giminytėj su jais. Per šešerius metus, nuo 1890 iki 1895 metų, 200,000 žmonių prie darbo pasidarė koliekomis ir 4,000 žmonių visai žuvo. Ar reikia šiandien didesnės karės!

Suprantama, kad nuo nelaimingų atsitikimų apsaugojimas drūčiai rišasi su apsaugojimu arba aprūpinimu darbininko, jau nukentėjusio. Reikia būtinai pasirūpinti, kad darbininkas, pastojęs bedirbant kolieka, arba jo šeimyna, nenumirtų iš bado. Iš to išeina, kad reikalingas aiškus, platus, liuosas nuo visokių vertelgiškų aiškinimų *įstatymas apie ligas ir susižeidimus*; jis turi būt teip aiškus, kad darbdaviai joku būdu negalėtų išsisukti nuo savo pareigų pildymo. Blogiausia stovi tas dalykas ant geležinkelių Austrijoje, kur nelaimingus atsitikimus stengiasi pakavoti ir visokiais nešvariais pragumais stengiasi išvengti neišpildžius teisingų darbininkų reikalavimų.

Mes reikalaujam teipgi *pabrūkų inspekcijos*, kam vargiai reikalinga ypatingas aiškinimas. Savo pabrūke darbdavys gali tik pasi juokti iš pabrūkų įstatymo, jei jo nieks nekontroliuos (neprižiūrės) sargiai. Tam tikslui ir yra skiriami pabrūkų inspektoriai. Jie buvo paskirta pirmiausia Anglijoje, o paskui ir visose civilizuotose šaliose. Suprantama, da nenžtenka įvedus inspektorių įstaigos, reikia da, kad jie galėtų išpildyt savo uždavinius. Tam reikalinga, kap pirm visko būtų užtektinas jų skaičius, kas retai ištikrųjų būva. Visoj Austrijoje yra išviso 50 inspektorių, ir iš jų vienas visai Galicijai. Aišku, kad tokioms sąlygoms esant jie negali savo pareigų išpildyt, juo labiau, kad jie apsikrovę da visokeriopais raštinais darbais ir kitokiais užsiėmimais, kurie visai neįeina į jų priedermių skryti, ir tas viskas atitraukia juos nuo tikrojo jų uždavinio išpildymo. Kartą buvo išskaityta, kad jeigu Austrijoje būtų sulyginamai tiek inspektorių, kiek Šveicarijoje, tai ten būtų ne 50, bet 280

*) Amerikos Jungtinėse Valstijose su visoms jų kolonijoms moterų darbininkų dirbančių pramonėje yra apie 5 milijonai.

pabrikų inspektorių.

Toliaus reikalinga visiška pabrikų inspektorių nepriklausomybė, kas ištikrųjų teipgi retai būva. Kiek kartų prisiėjo pabrikų inspektoriams apieisti savo vietas, kada jie, gindami darbininkų reikalus, pradėjo ginėtis su pabirkantais. Inspektorius turi būt tvirtas ir nenuolankus įstatymo pildytojas. Toliaus jis turi turēt tam tikrą valdžią, kad galētų aiškiai duot suprast darbo apsiēmėjams įstatymo reikalavimą.

Ant galo mēs reikalaujam, kad greta su mokytais inspektoriais darbininkai išsirinktų iš savo tarpo darbininkus inspektorius ir inspektoriaus, ir štai dėlko: kad ir kažin kaip būtų didelis teoretiškas žinojimas, paimtas iš knygų, jo neužtenka tam, kad žmogus galētų pažint ir suprast tūkstančius praktiško ir socijališko gyvenimo reikalavimų. Tą viską gali žinot tiktai darbininkas, o moterų gyvenimo klausimuose tiktai darbininkė. Mēs visai nenorime panaikint valstybės inspekcijos, o — priešingai — rokuojam ją reikalinga, kaip bešališką pusę, kad neduotų pabirkantams progos kalbėti apie perdidelius darbininkų reikalavimus, bet reikalinga, kad ta įstaiga būtų papildyta inspektoriais iš darbininkų tarpo. Geriausia atlieka savo darbo pabrikų inspektorės. Jos yra Amerikoj, ir atsiliepimai apie jas kuo geriausi: josios pildo savo pareigas su dideliu smagumu, gabumu, energija ir tą dalyką gerai pažįsta.

Mēs vienok nepasikakina viena pramonės darbo apsauga; mūsų programe pasakyta: «*Įstatymdaviškoji darbo apsauga turi būt tarptautiška ir atsakančioj formoj įvesta ir laukų darbininkams*». Sulyg pirmosios šito reikalavimo dalies, tai ji atkreipta priešais žinomą išsikivinkliojimą darbdavių, kurie, norėdami sukliudyt tos tiesos įstatymą savo tėvynėje, tuojaus nurodo, kad per tai padarys konkurenciją tos šalys, kur menkiausiai išsiplėtojus darbo įstatymdavystė. Anglijos ir Šveicarijos pavyzdis parodo, kad darbo įstatymdavystės išsiplėtojimas savo tėvynėje ne tik nekenkia savajai pramonei, bet da padeda jai labiau bujoti. Vietą didelių išleidimų uždarbiams ir darbininkų būvio pagerinimui, — apie grynai žmonišką dalyko pusę aš čionai nekalbu, — perteklingai užima geresnės vertės išdirbti produktai. Aš nekalbu jau apie tai, kaip dideliai per tai pakyla visuomenės jėgos, kaip platus atsidengia laukas kultūriškam tautos darbu ir jos intelekto (proto) išsivystymui.

(Toliaus bus).

Už laisvę ir tiesas!

KOVOS N 40 patilpęs straipsnis, kuriame aprašyta apie areštavimą draugų: A. Baltrušaičio ir P. Dubicko už pardavinėjimą laikraščių ant gatvės, t. y. už platinimą apšvietos tarp žmonių. Liūdnas labai daiktas, didelei išpuodingas apsiereiškimas, kuris pajudina kiekvieną protaujantį žmogaus širdį.

Kas galėjo tikėtis šiam 20-tam šimtmetyje laisvoje Amerikoj sulaukt, kad civilizacija tiek galės nužengt ir išduoti tokius šlykščius vaisius, kad net ir pats tamsiausias buržujus gali pasibiaurėti. Kaip žiūrėti į tokius darbus, kuriuos atliko J. Kaulakis su gauja tamsūnų, areštuodamas ypatas, veikiančias visuomenės labui, t. y. platinančias apšvietimą?

Rodos, tie draugai nebuvo teip pavojingi, kaip juos tamsybės piemuo pastatė prieš civilizuotos šalies, kur ir savęs neaplenkė neparioglinęs su kreiva prisiega, kaip mėšlų kupstą viduj gražaus pokilio.

Nėra mums nesmagumo už narsių vyrų darbą, kad jie parduvinėja mokslą ir politikos raštus labui vargšų darbininkų ir ateinančios gentkartės...

Mums atsibodo kęst po letena šiaurės meškino, kuris slėgė mus

kur sugaudamas; atsidanginom į šią šalį vadinama laisvės rojumi? ne vienas mislinom rast atsilsis savo nuvargusioms spėkoms ir laisvai pasiskaityti laikraštį. Bet veltu... Čia ir tas pats carizmas apėpęs visą šalį su gauja tamsių pasekėjų, kurie da nesupranta šiandien kuom jie pats esą, užpuldinėja ant visokių geriausių ir teisingiausių užmanymų, ir juosius naikina, nepaisydami ant jokios ateities ir kam jie gerą daro.

Mēs, kaip laisvės karžygiai, teisybės balso vedami, nors jau esame abelnai pavargę nuo visuomeniškos karės už laisvę ir teisybę, karės su visokioms tamsybėmis ir vergijos jungu — nepraleiskim ir šitą pro ausis. Tas atsitikimas užgauna ne vien mūsų darbininkų Sąjungą, bet ir visai civilizuoatai žmonijai šlykščiai išrodo. Mēs keletas draugų, patariam šitą reikalą nepaleist ant vėjo ir pajieškot tikrų tiesų. Tegul mato niekadėjai, kad mēs esam kovotojai, ką kovoja už tiesas ir laisvę! Tegul mato visuomenė, kad jos valdžia mindžioja jos tiesas, kurias mēs ginam!

Jonas Raulymaitis.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Peterburge teroristė, jauna moteriškė, užmušė janarolą Maksimovičių, vidaus dalykų ministerijos kalėjimų skyriaus direktorių, kuris buvo galva visų Rusijos kalėjimų. Moteriškę įleido neva su kokiū prašymu, ir ji išsiėmus revolverį, davė į janarolą 7 šuivius, kurių šeši buvo mirtini. Ji prisipažino esant sąnare Soc.-Rev. Partijos «Kovos Organizacijos», kurios nutarimą ji ir išpildžiusi už tai, kad kalėjimų viršininkas įsakė politiškuosius kalinius lygiai teip laikyt, kaip paprastuosius (teip žiauriai apsieit). Ištirta, kad teroristė esant iš Permo gubernijos, vadinasi Ragozinikova, cariškos konservatorijos profesoriaus duktė. Jau nuspręsta pakarti.

Viborge (Finl.) pasikėsinta ant kalėjimo viršininko pagelbininko, bet be pasekmės. Vladivostoke tik-ką čia atgabantassaperų kareivių batalijonas sumišo, pradėjo bombarduot kazermes (?). Tappo užtraukta netoli dvi pėkštinkų kompanijos ir pradėjo į anuos šaudyt; užmuštų ant vietos liko 12.

Finlendijos seimas nedidele balsų dauguma priėmė įnešimą, pagal kurį Finlendija išmokės Rusijos valdžiai \$ 4,000,000 už jos atliuosavimą nuo kareiviavimo rusiškoj armijoj.

Rinkimai į dūmą baigiasi. Matomai bus viršus pirmievių. Odesoj daugiau balsų gavo socijaldemokratas Malentovič, negu juo šimtis, tulas grafas.

Rymas. Popiežius ekskomunikavo Anglijos jezuitą Tyrrelį už jo pasidrašinimą kritikuot paskutinę encikliką. Teipgi atėmė vyskupystės tarnystę Prancūzijos vyskupui Lacaix, kad tas prabaščiams įsakė taikytis su valdžios parėdymais ir atskyrimu bažnyčios nuo valstybės.

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

Socijalizmas Afrikoj labai platinasi. Anglijos kolonijoj yra susitvėrusi socijalistų partija. Kapitalas ten biauriai išnaudoja teip baltuosius kaip juoduosius žmones. Delto ir organizuojasi darbininkai, nežiūrėdami savo veido spalvos skirtumų, nė kitokių paviršutinių skirtumų, kaip tautišku, tikiškiu. Socijalistų ir profesijonališku laikraščių ikišiol nedaug da yra. Vyriausias organas Pietų Afrikos darbikinkų yra «Iswi Labantu» (Žmonių balsas) pradėjo eit rugsėjo 3 d. šių metų, kassavaitė, kafirų ir anglų kalba.

Tame laikraštį pirmiausiai judinami opiausi afrikiečiams klausimai: būtent kapitalistų kolonizacija, per kurią Afrikoj suprantama visuotina skerdynė, taisoma su pagelba visų Europos valstybių, o ypačiai Belgijos, Vokietijos. Afrikos draugai ir į tarptautiškąjį socialistų kongresą Stuttgarte įnešė, kad kapitalistų kolonizacija turinti būt perkirsta.

Dabar Afrikoj atsilankė Anglijos parlamento atstovas socialistas Keir Hardie. Žadama ten išleisti kitą socialistišką laikraštį «Justice» (Tiesa).

* * *

Socializmas dabar eina jau ir į Mažiešiaus paniekintus «Nevailės namus», į Egiptą. Mat kapitalizmas pradėjo ten plėsti savo sparnus ir seną kraštą su visais papročiais perkeičia ir pastato ant tarptautiškos papėdės. To pasekme yra socializmas, kuris platinasi kapitalo išnaudotinių tarpe.

* * *

Amerikos Socialistų Partijoj eina visuotinas referendum dėl šio įnešimo: kad paprasta mėnesinė mokestis kiekvienam partijos nariui būtų 20 centai, kad iš to 10c. eitų valstybės organizacijos reikalams, o 10c. visuomenės organizacijai. Tą įnešė Oregono valstybės Portlando kuopa.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Sutiko numazinti uždarius. Kaip jau buvo «Kovoj» ne kartą minėta, Montanos valstybėj vario išdarbystė nupuolė ir grėsė galutiniu kriziu; daug darbininkų tapo atleista nuo darbo. Dabar vario kasikų ir liejikų sąjunga sutiko priimti numazintą nuo 4 ant 3 dol. dienos uždarbį, Amalgamated Copper Co. ir kitų kompanijų paduotą ir, ačių tam, kasyklose ir pabrikuose ta išdarbystė nepsitrauks.

«Western Union» ir «Postal Co.» telegrafistų streikas miestuose Norfolk Porthsmuth ir Jamestown parodoje apskelbtas užbaigtu.

Netikėtas streikas. Iš Meksiko miesto praneša, kad ant Mexican Central geležinkelio stoties Cardanas kilo vaidai tarp girtu konduktoriaus ir anglų darbininkų, valančių traukinį. Meksikos valdininkai tuos darbininkus areštavo. Ant to atsakė streiku visi dirbantieji ant to geležinkelio, prižadėdami tol neit prie darbo, kol areštantai nebus paleisti.

Telegrafistų susivienijimas. «Comercial Telegraphical International Union» susivažiavime Milwaukee, Wis., spalį 25 d. vienbalsiai priimta sumanymas, kad vaizbos (prekybos) telegrafistų unija ir geležinkelių tel. unija susivienytų į vieną organizaciją. Susivažiavimas išrinko iš penkių ypatų komisija, kuri tatai pasirūpintų atsakančiai prirengti.

Darbininku judejimas svetur.

Darbininkų laikraščių augimas Rusijoje. Prasidėjus revoliucijai ėmė labai sparčiai darbininkai vienyti ir tvirti savo amato arba profesijos sąjungas. Sykiu su tuo dygo ir profesijonaliniai laikraščiai, Pirmasis pasirodė 1905 m. liepos mėnesyje «Spaudos darbininkų žinios». «Laisvės mėnesyje» (spalį 1905 m.) atsirado daug naujų laikraščių, kurių nedaug išliko nuo represijų pradžio 1906 metų. Prieš pirmąją dūmą gimė 19 profesijinių laikraščių; pas-

kiaus ėmė sparčiau plėtotis. Nuo 1906 m. gegužės iki 1906 m. sausio atsirado 34 nauji laikraščiai, iš kurių 10 pradėjo eiti lapkrityje, o 4 — gruodyje. Pirmus du mėnesiu šių metų išėjo 19 naujų organų; nuo kovo iki liepos mėnesio — 9. Tuo tarpu 34 laikraščiai tapo uždaryti; išviso valdžia uždarė 50 profesijinių organų. Iš visų 72 laikraščių užsiliko iki dabar tik 14. Abelnų profesijinių laikraščių buvo 16, atskirų amatų organų 56. Tarp šiųjų buvo 3 organai spaustuvių darbininkų, 12 — pirklių pagelbininkų, 6 — geleždirbių, 3 — audėjų, 2 — odadirbių, 3 — maisto pramonės darbininkų, 6 — geležinkelių ir laivų darbininkų.

Profesijinė spauda galėjo augti tik Peterburge ir Maskvoj; provincijoje uždraudimai jai neleido nė subręsti; tik vos keli laikraščiai teliko.

* * *

Bavarijoj bravorų kompanijos pakėlė alaus kainą. Darbininkai sujudo ir ėmė varyt smarkią agitaciją, kad nieks negertų to pa-branginto alaus. Vadinas — boikotuoja. Nors sako, kad vokiety darbininkas be alaus, kaip be oro, negal būt, tai vienok dabar be jo apsieina, iki kaina vėl nesumažės.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Kuopų sekretoriai, naujai išrinkti ir užimanti senųjų vietas arba persikėlę į kitą vietą, teiksis greitu laiku apie tai pranešti.

Chicago, Ill. Šiaurinėje miesto dalyje susitvėrė nauja kuopa — No. 81.

Visi rajonai malonės išrinkti po vieną narį į Veikiamąjį Komitetą ir tie nariai malonėsite savo adrisus man prisųsti.

VI-tam Rajonui Illinois valstybės pranešu, kad anglams socialistams yra jau seniai pranešta, dėlko mes su jais negalime susivienyti. Antru kartu nėra reikalo tai pranešti.

Kryvulė P.K. No. 12. Čarterio Komitetas pranešė Pild. Komitetui, kad čarterį L.S.S.-gai galima gauti Pensylvanijos arba New Jersey valstybėj. Tik Pensylvanijoje kaštuos \$50.00, o New Jersey \$15.00. Išimant čarterį reikalinga turėti po ranka konstituciją, nors ji būtų tik rankraštyje.

P.K. nusprendė imti čarterį New Jersey's valstybėj dėlto, kad daug pigiau.

Kryvulė P.K. No. 13. Pild. K—tas nutarė, kad LSS. sekretorius praneštų Revoliucijos Rėmimo Komitetui per LSS. organą, kad R.R.K. laikytųsi III-čio Susivažiavimo nutarimų ir savo išde nelaikytų pinigų viršaus \$500.00. Nes dabar pas R.R.K. randasi su viršum \$1100.00.

LSS. sekr. P.Dubickas.

Pranešimas.

Pagal pranešimą II-ro rajono sekretoriaus drg. A. Bernoto (žr. N 41 «Kovos», «Pranešimas II-ram rajonui»), kur paveda 1-mai LSS. kuopai išrinkt Komisiją kontroliavimui

Liet. Soc. Sąjungos turtų iš trijų drgg., taigi 1-ma kp. nepaprastam susirinkime 30 spalių dieną ir išpildė tą uždavinį — išrinko į Komisiją šiuos draugus: J.Gaigalą, A.Bernotą ir K.Velykį, kurie turės tuojuos pradėti veikt.

Varde 1-mos LSS. kp. Sekr. P.Jonaitis.

Nuo administracijos.

Draugai ir draugės:— Skubinamės pranešti Jums linksmą žinią, kad jau išėjo iš spaudos antra brošiurėlė «K u d i k i ų v e r g i j a «L a i s v o j e» A m e r i k o j e», išleista kaštais Liet. Soc. Sąjungos. Sutaisyta pagal J.Spargo drg. J.Szirvydo. Kaina 5c. Jau pats užvardinimas turi atkreipti kiekvieno nepaprastą atydą — laisvė ir sykiu vergija. Brošiurėlė puikiai išdėstyta, kaip kapitalistiška sistema priėjo Amerikoj iki tokio nežmoniškumo, kad net mažus nekaltus kudikius nesidrovi įvairiausiai išnaudoti ir slėgti po savo letena. Ta brošiurėlė bus labai pamokinanti ir daug ko naujo parodys, ypač lietuviams darbininkams.

Spaudoj jau yra trečia brošiurėlė «Kovotojų giesmės», rinkinėlis revoliucijoniškų dainų. Turime ir daugiau prisiųstų rankraščių. Visa nelaimė tik tame, kad persilpnas Sąjungos pinigiskas stovis. Todėl visi, draugai ir draugės, prisidėkite visomis savo pajėgomis prie to švento darbo — išleidinėjimo darbinikiškų raštų, nes per juos tik galim mes darbininkai apsišviesti, suprasti savo skurdą ir pamatyti tą kelią, kuriuo turime žengti pirmyn; aukaukite, kiek kas išgalite, tam tikslui, ir raginkit prie to kitus.

Revoliucijos Rėmimo Reikaluose.

Spalnio 21 dieną, per Leipzigo banką išsiųsta Europon 900 do-rių (3.785.77 Mk.) aukų susirinkusių Revoliucijos Rėmimo Komite- tete, dedamų per Amerikos lietuvius parėmimui kovos už Lietuvos laisvę.

Šiuomi žygiu ilgokai aukų išsiuntimas užsivilkė. Priežastis buvo tokia: R.R.K. išdininkas persikėlė į naują vietą (iš Plymoutho į Brooklyną) ir visos aukos, per bankų popieras sukplektuojamos, tokiomis pat popieromis (čekiais) turėjo būt į naują vietą pervedamos. O naujas bankas nenori tuojuos pinigų užsienį išsiųst, pakol visi čianykščiai čekiai nebūna per jį surinkti ir paversti jau į pinigus. Iki tas įvyko, prabėgo suviršum dvi savaitės ir užsitraukė rengiamo išsiuntimo aukų reikalas. Priduriam, jog to nebus jau ant tolesnio.

Apyskaitas apskelbsime katrame iš sekančių «Kovos» numerių. Geistina tikėtai gauti visus «Kovos» numerius visiems R.R.K. nariams, nes be to negalima vesti apyskaitų. Tas čionai yra priminėta dėlto, kad žemiaus pasirašiusiam paskutinėse savaitėse kažki dėlko tapė sustabdyta «Kova» (kiti R.R.K. nariai nežinau ar gauna, ar ne. Bet aš negaunu, nors kaip Sąjungos narys, kaip revoliucijinių aukų kontroliuotojas ir kaip Literatūros Komiteto sąnarys, regis, turėčiau tiesą «Kovą» gauti).

Vardan judėjimo už liuosybę ir vardan kitų draugų komite- tate, ištariu žodį padėkos remiančiai revoliucijai visuomenei už stropų

darbavimąsi mūsų tėvynės labui ir kviečiu nepaleisti rankų, ku- rias sudėję visi jau treči metai stumiame pirmyn Lietuvos išliuosa- vimo darbą.

Jums ir socijališkai revoliucijai pasišventęs

J.O. Szirvydas.

Atsakymas drg. J.O. Širvydui.

Nė vieno ekzemplieriaus «Kovos», priklausančios draugui Šir- vydui pagal daugelį tiesų, aš niekadęs nebuvau pasikėšęs sulaiky- ti, o jeigu drg. Š. kurio numerio negavo, galėjo privatiškai nuo ad- ministracijos pareikalauti, vieton ją skusti visuomenei.

«Kovos» adm. A.Rušinas.

Revoliucijos Rėmimo Komitetui.

«Vienybės» N 44 «peržvalgoje» patilpęs sekantis pranešimas:

«Mums prašo Revoliucijos Rėmimo Komitetas pranešti visuo- menei, kad spalnio 21 dieną tapė išsiųsta Europon revoliucijinių aukų 900 dol. Apie tą buvęs parašytas «Kovon» tam tikras straip- snelis, bet to laikraščio redakcija komiteto išdininkui pranešė, jog straipsnį pametusi. Todėl nors šiuomi visuomenei pranešama.»

Minėtas straipsnelis buvo rašytas R.R.K.-to išdininko, drg. J. O. Širvydo, ir atsiųstas užpėreitą savaitę, teip, kad turėjo tilpt pe- reitam «Kovos» numeryje. Nelaimė vienok atsitiko, kad — nėsant redakcijoj lemtos vietos ir įtaisymų ir negalint per tai rankraščių lai- kyt atsakančiuose savo turiniui skyriuose — visi rankraščiai turi būt kruvoje ir per tai tas straisnelis teip nusimaišė, kad negalima buvo jo surasti. Tada aš, redaktorius, rašiau R.R.K.-to išdininkui apie tą nelaimę ir meldžiau, kad jis parašytų kitą tokį straipsnelį. Tai buvo rašyta pėtnyčioje spalių 25 d. Prašiau, kad draugas išdinin- kas išsiųstų straipsnelį teip, kad gautume panedėlio rytą; tai būtų galėjęs da patilpt pėreitame «K.» num. Bet to vieton randame Re- voliucijos Rėmimo Komiteto pranešimą «Vienybėje».

Nors paskiaus minėtas straipsnelis («Revoliucijos rėmimo rei- kaluose») laimingai atsirado ir jį talpinu šiame numeryje, tečiaus dabar to jau nepakanka. Visoki oficijališki Sąjungos pranešimai, ypač josios komitetų nutarimai turinti viešą būdą, turi būt pagar- sinami Sąjungos organe. Šita tvarka yra pripašinta jau ir Literatū- ros Komiteto ir Pildomojo Kom., todėl ir Revoliucijos Rėmimo Ko- mitetas to prisilaikys ir viršminėtas nutarimas — pranešti visuo- menei apie aukas per «Vienybę» — bus atsiųstas į «Kovą». To aš reikalauju, kaipo sukompromituotas žmogus — Sąjungos organo redaktorius, reikalauju vardan to, kad Sąjungos akise neaugtų tas šešėlis, kurį Rev. Rėm. Komitetas užmetė ant jos organo redakto- riaus per ne savąjį laikraštį.

«Kovos» redaktorius.

Korespondencijos.

Wilkes Barre, Pa. Šiam mieste lietuvių yra apie 2000; dirba daugiausia kietųjų anglių kasyklose. Čia paprastam darbininkui už 9 valandas darbo paprasta mokestis 2.00; mo- ka ir daugiau, bet tik ten, kur ne bile darbininkas gal dirbti.

Dabar čionai darbai eina prastai: tik 3 dienas per savaitę dirba. Susipratimas tarp lietuvių ne žemiausia stovi. Keletas mėnesių atgal susitvėrė draugija «Kanklių Aido Knygynas». Ten galima gauti visai už mažą mokestį, tik 5c ant savaitės, pasiskaityti knygų ir laikraščių. Laikraščiai iš Lietuvos: Vilniaus Žinios, Žarija, Liet. Ukininkas, Šaltinis; iš Amerikos: Lietuva, Keleivis, Žvaigždė, Katalikas, Kova, Vien. Lietuv., Darb. Viltis. Galima pasirinkt kas kam tinka, galima ir laiką praleisti ne ant tuščio. Knygų yra apie 400, lietuviškų, lenkiškų, rusiškų ir angliškų. Broliai, tik į vienybę, — bus laikas nugriūt bestijai nuo pečių!

Pilipas iš Kanapių.

Phillipsburg, N.J. Rugs. 15 d. LSS. 42 kp. parengė prkalbas. Žmonių susirinko pusėtinai pulkelis, bet vis vertėjo susirinkti daugiau, bet ką darysi, kad daugelis mūsų brolių ir seserų įgązdinti kunigėlio Miluko.

Kalbėtojas F.Živatkauckas iš Scrantono savo ilgoj kalboj nurodė visas skriaudas ir skurdą vargdienių, privesdamas faktus. Kalbų tarpe buvo dainuojamos ir dainos. Drg. Dašuta, lenkas, kalbėjo apie socializmą. Po kalbų perėjo pora merginų ir vaikinių su kolekta; surinko 11.30. Atėmus lėšas, pasiūsta RRR. išdininkui \$ 8.20.

J.B Jusaitis.

Užmirszi kapai.

LINKSMA, graži pavasario diena. Ant medžių žaliuoja švelnūs, gleivėti lapeliai, tik—ką iš spurgų išsilupę, pievos vienodai žaliuoja ir ant kalnelių pušimis apaugusių kur—nekur pasirodo smulki žolelė. Saulė pasirodė ant mėlyno, blaivaus dangaus, ramina ir gaivina ji visą pasaulę, linksmina visus gaivalėlius. Sujudo—sukruto žmonės; paukščiai jau seniai čiulbėjo... Visur linksma... visiem smagu gyventi... visi laimingi... Nepamatysi nudriskusių varguolių, neregėsi išdžiuvusių veidų, nebesigirdi vai-tojimų ir keiksmų... Visi sotūs, linksmūs, nėra ponų—pini-guočių, nė beturčių — visi laimingi, visi dirba ir visi naudoja-si vaisiais savo triuso... Tolumoje tik matosi smėlio kalneliai, pušimis apaugę... ten visi tie, kurie suteikė žmonėms laimę, kuriems negailėjo savo kraujo žmonijos labui... jie krito kaip apušės lapai be vėjo, be triukšmo — po vieną, audrai gi už-ėjus žuvo šimtais, nuplovė savo krauju visokioms biaurybėms apaugusią žemę, kraujo upės nunešė viską į jurių bedugnę...

Jau seniai tie kapai visų užmiršti, nieks jų nelanko, nieks negarbina... Žili seniai tiktai pasakoja, kaip jų prabo-čiai eidavo tuos kalnelius lankyti, bobutės nešdavo žolynus ir gerbdavo amžiną atmintį... Kur—nekur išgirsi padavimą,

Montreal, Canada. Darbai čionais eina neblogiausia teipgi ir pribuvusiems darbas ne sunku surasti. Lietuvių randa-si skaitlius pusėtinai, tarp kurių yra draugystės trys: SLA. 148 kuopa, šv. Kazimiero, Vytauto Kliubas ir parapijos draugystė, teipgi yra ir lietuvis kunigas B Šlamas, kuris dėl labo ir naudos lietuvių darbuojasi...

28 rugs. atsibuvo Vytauto kliubo mėnesinis balius; žino-ma, mūsų lietuviškai pagal seną būdą šoko, dainavo, bet ap-siėjo ramiai. Pirmėdis P.Lietuks atidarė prakalbą, aiškinda-mas Kliubo vertę ir jo naudą; antras kalbėjo J.Skrinskas, girdamas lietuvių organizacijas ir jų vaisių, užbaigdamas tragiškai ant caro, ir jo barbarų. P.Lietuks perėjo visą sve-tainę ir surinko 2.40, kuriuos paskiriam LSDP., prisiūsdami «Kovos» redakcijai.

Medėjas.

Pana, Ill. Spalio 27 atsibuvo susirinkimas vietinės kuo-pos LSS. Po ilgo pasikalbėjimo nutarė parengt balių ant 26 d. lapkričio.

Darbai anglekasyklėse neblogiausi; dirba kasdieną. Tik 23 spalio vakare sudegė šaptas, prigulintis prie Pana Penwell Coal Mining Co., per tat 250 anglekasių nebeteko darbo; 11 darbininkų vos gyvastį išsigelbėjo: užsidegus šaptai jie dirbo po žeme nakties darbą; kada jie gavo žinią, kad jie pavojui, buvo pilnos anglekasyklos dūmų, per kuriuos su dideliu var-gu persigavo į kitą kasyklą. Laimė darbininkų, kad tas ne-

kur—nekur pamatysi knygutę, kur kalbama apie kokius ten laisvės kovotojus, kurie savo gyvastį žmonijos labui aukavo... Vienas tų padavimų teip skamba:

«Jis buvo jaunas, tvirtas kaip ažuolas, bet širdis jo buvo jautri, atjautė visas neteisybes ir troško jų prašalinimo... Ma-tė jisai, kad daug da vandens nubėgs, daug da aukų reikės, norint išpirkti nuodėmes svieta, norint prašalinti skriaudas ir neteisybes, kurių teip daug buvo. Vieni žmonės ėdė kitus, siurbė jų kraują nematomai, traukė jų syvus teip dailiai ir teip vikriai su pagelba visokių įrankių ir «stebuklingų vais-tų»... Žmonės žuvo nematomai, kankinosi... Buvo kokie ten viršiniukai ir jų viršiniukai be skaičiaus, be mios, kurie priversdavo minias jų klausyti; užpakaly jų sėdėjo ant aukso kalnų stori, nutukę, pametę žmogaus pavidalą — kapitalis-tai; tai jie žmonių vargu maitinosi, tai jie jų syvus siurbė... Matė jisai viską ir puikiai suprato; suprato, kokiu būdu pra-šalinti tai ir aukavo save; visą gyvenimą padėjo ant vieno — dirbti varguolių labui, aiškinti jiems, kame jų skurdo prieža-stis, kaip prašalinti neteisybę, kaip geriaus gyventi: telkties į kuopą, dirbti išvieno, susitarti visiems skriaudžiamiesiems ir at-imti iš skriaudikų įrankius jų kankinimo. Bet ne iškart vis-kas pasiseks tai, pereis ne vieni, ne dveji metai, negalima iš-karto sušaukti nuskriaustųjų minias stoti į eiles: reikia juos mokinti; reikia žodžiu ir raštu aiškinti jiems, iš ko kyla var-gai ir kaip juos prašalinti. Bet žmonių siurbėlės pasirupino suvaržyti savo priešus, už kiekvieną netinkamą žodį kanki-

atsiliko dieną, kada buvo 200 darbininkų po žeme. Kasyklose nėra gero pataisymo, kad atsitikus nelaimi darbininkas greit galėtų išeiti laukan; turi eit 3 mylias po žeme, pakol įeini į kitas kasyklas. Tai vis męs darbininkai turim pasidėkavot šiandieniniam surėdymui. Tose kasyklose dirbo keletas draugų LSS.; netekę darbo gal turės išvažiuot kitur, ir vėl vietinė kuopa LSS. susimažis.

Todėl dabar niekas nevažiuokit į Pana darbų jieškot, kadangi vietinių jau perdaug.

S.Stockus.

Minersville, Pa. Spalio 20 d. LSS. 15 kuopa parengė prakalbas, su dainoms ir deklamacijoms, svetainėje «Opera House». Susirinkimą atidarė J.Kavaliauckas. Dainininkės: V.Lietuvninkutė, A.Rušnintė ir K.Lietuvninkutė padainavo su pritarimu piano «Darbininką», «Jaunųjų darbininkų dainą» ir kt. Drg. Antonov kalbėjo apie vargingą darbininkų padėjimą, aiškiai ir suprantamai išrodė visas gudrybes kapitalistų, kurie nieko nedirbdami valdo milijonus ir lėbuoja po Paryžių, Berlyną ir tt... O darbininkų milijonai, kurie tą viską padarė, neturi, ko reikia žmoniškam pragyvenimui.

Jule Mikolavičiūtė deklamavojo eiles «Kas auksą žemėj randa» ir kt. Toliaus vėl drg. Antonov kalbėjo kas yra tie socialistai, o trečią kartą kalbėjo apie moteris ir jų padėjimą. Kalbos labai patiko publikai. Prie Liet. Soc. Sąjungos tuojaus prisirašė 2 merginos, 7 moters ir 6 vyrai. Taigi

no; susirinkus bureliui, šaudė, mušė, į kokius ten urvus grudo, kurie kalėjimais vadinosi, ir ten kankino. Reikėjo pirmučiausia iškovoti «laisves» — iškovoti žmogaus tiesas... Reikėjo slapta rinkties, slapta tarties arti, akėti, sėti grūdus į derlingą, apleistą žemę. Ir žemė užmokėjo šimteriopai; seni grūdai supuvo žemėje — pasirodė nauji laiškai ir rudeniu užėjus puikius vaisius išdavė... Žuvo teip jaunikaits, kaip nebuves — šalta žemelė priėmė jį kaip ir visus, jo kaulai supuvo, sutrunėjo, ir dabar jo kapas matyties ant kalnelio, pušimis apaugusio... Bet sėkla vaisių pagamino: jo žodžiai, jo darbai rado šimtus pasėkėjų, kurie ne mažesniu pasišventimu dirbo, kentėjo ir galvas savo guldė. Krito be galo lapai nuo medžių, vėjas gi juos po visą pasaulę nešiojo. Dygo kapai, kaip grybai po lietaus, žemė kraujais aptaškyta dar didesnius vaisius davė — skaičius didvyrių, skaičius kovotojų vis augo ir augo...

Užėjo smarki vėtra, nušlavė viską, kas netikęs buvo nuo žemės ir draug su šimtais žuvusių kovotojų nunešė upėmis visus varguolių skriaudikus...

Ir nieks nebesulakė gyvenimo bėgio: nė pančiai, nė žabangos, nė kankinimo įrankiai. Laikas savo padarė. Dangus nusiblaivė ir užstojo amžinas, laimingas pavasaris»...

Vilniaus kalėjimas.

Broluikas.

15 kuopa LSS. turi dabar 70 narių. Aukų revoliucijai surinkta rugs. 29 d. \$ 43.07, spalio 20 d. — \$ 48.14, viso \$ 91.21.

J.M.Jasulevyčius

Brooklyn, N.Y. Jau ir Brooklyne, kaip ir kituose miestuose, kunigija su policija pradeda neduot ramybės žmonėms. Nedėlioje, 20 d. spalio, vietinis klebonas V.Varnagiris, pamatęs, kad pas bažnyčią atėjo keletas vaikinių su plakatais ir laikraščiais, pasipiktino jų «drasumu» ir nuvarė juos, sakydamas, kad tas gatvės kampas esąs jojo, ir kad niekas neturįs tiesos čionai stovėt su popierais. Nežinia, ar kunigėlis ištikrųjų ir kampą gatvės nusipirko nuo visuomenės, drauge su bažnyčia?... Teip išvaikęs laikraščių pardavėjus ir plakatų dalytojus ir pilnai pasinaudojęs dvasiškomis privilegijoms, kunigėlis sugrįžo pas savo namą, su ta vilčia, kad niekas jau daugiau neišdrįs sustot ant «jo» kampo. Bet kur čia tau... Vos tik jis paspėjo nueiti, dalintojai ir pardavinėtojai vėlei sugrįžo ant «jo» kampo ir ramiai ėmėsi už savo darbo.

Kun. V. matydamas, kad jo «šventi» žodžiai nieko negelbsti, stvėrėsi už kitokio įrankio. Nubėgęs kambarin, per telefoną pasišaukė į pagelbą gaują palicijantų, ir atėjęs ant kampo gatvės meiliai pasitiko savo «išganytojus». Po nekurių kunigo informacijų, policija karštai ėmėsi už «darbo». Su lazdomis rankose nuvaikė nuo kampo visus žmones, nežiurint ar kas turėjo popierių, ar ne. Net ir praeiviams, ir tiems, nepavelino eiti «Varnagirio gatve», jei turėjo kišeniui kokį

Ūkanota.

BUVO tai pavasario laikas — prieš pat Sekmines. Dienos ukanotos, tamsios — it juodparvė po lietsargiu. Naktys gi visai pragariškos išveizdos: keliose vietose vertėsi liepsna ir žarijos į padanges, kaip iš pragaro gelmių; nušvint kartais ir vėla paskęsta viskas į tą neapsakomą tamsybę, į tuos dumus, į tąjį siera bei smala dvokiantį orą, kuris dusino kiekvieną gaivalą.

Berods, dienomis, retkarčiais švystelėdavo palšai—rusvas dangus ir tokios pat spalvos saulelė žvilkerėdavo, it raugyta rudmėsė. Nulijus, lyg atsinaujindavo oras, nejautėi tokio kartumo gerklėje, ne tiek jau pritraukdavai sudžių į nosį ir jauteisi lengviau krutinėje. Bet dvokė sušutę puvėsiai ir priminė rustų kvapą drugio—malerijos, kuris čia viešpatavo nuolatai kaip sau tinkamiausioj vietoj.

Kas pirmą kartą atsilanko į šį miestą, nė kiek ne kitaip jaučiasi, kaip į atklanes nužengęs, ir su didele nuosteba žiuri, jog atklanėse randasi žmogiškos išžiuros gaivalai. Teisybė, žmonės čia nė negyveno, tikt žmonių vergai — kalviai, bu-daininkai, grabkasiai ir kiti juodadarbiai; ruginosi, it skilandžiai kamine, idant anam sviete tiek nereiktų kentėt. «Ką nukentėsime šiame sviete, to nereiks kentėt aname, —

nors popierį. Apsidirbę policijantai, sugrįžo pas bažnyčią ir surinkę nuo žemės visokius sklypelius popierų, plėšė juos ir metė ant vidurio gatvės.

Dalintojas.

Lawrence, Mass. Kooperatyviška dvasia platinasi, nori pakelti lietuvišką tautą iš miego patalo ir šaukia savo brolius prie bendro darbo, dėl sutvėrimo naujo kapitalo — mat da nauji atsiranda darbininkų išnaudotojai. Senieji kapitalistai privargo besiurbdami darbininkų kraują, dabar atsiranda nauji. Sutikom kooperatyviškus milžinus varant bendrą darbą. Tai ant cicilikų, bedievių užpuolė naikindami laisvę, o platindami kapitalizmą ir uždėdami ant vargšų carizmą. Tas atsitiko 26 spalio Lietuvių Ukėsų baliuje. Vienas tarp tų buvo pašelpinės Liet. Sunų Dr-ės vice-prezsdentas. Jis smagiai įkaušęs blaivystės skystimo, šaukė ant socialistų: «Parodykit man laisvę!» Vienas iš draugų ėmė aiškinti apie laisvę, bet nedaug galėjo, nes biurokratai aplinkui su žvakėmis (lazdomis? Red.) stovėjo ir vienas iš jų tuoju prišoko su žvake. Kotik neįvyko peštynės:

F.Jushk ir V.

Kooperacijos draugijos abelnai nėra peiktinos ir jos vertos rėmimo, bet kaip paprastai šiandien atsitinka, visoki vadovai ima tokias draugijas savaip vesti, savo naudai, ir tada daugelis paniekina kooperacijos dvasią ir jos tikslą. Reikia tik gero surėdymo, kad tie vadovai nepavirstų į «biurokratus». **Red.**

teip sau įkalbinėja tie žmonių vergai, iš kurių da fanatizmas neišgaravęs, o kurį jiems da kudikystėje beėstant įkvėpė vardan dieviškos teisybės ir apturėjimo dangiško rojaus aname sviete...

Tos peklinės illiustracijos gatvėmis slinko senelis, lazduke pabadinėdamas priešais save, tarytum jieškojo tos versmės, iš kurios vertėsi tiršti smaliniai ukai-dumai. Bet ne: senelis visiškai nejieškojo versmės pragaran, jis žinojo, iš kur tas viskas paeina, jis žinojo, jog nieks nesurado pragarinės versmės, nė nesuras, todėl ir jam nebuvo reikalo jieškot. Senis lazduke badinėdamas prigelbėjo savo pastyrusioms kojoms valkiot savo skeletą*), kuris pats viens jau negalėjo priverst kojų, idant tarnautų jam — seneliui.

Teip tai kėblinantį senelį susitikau, ir išvydęs, jog tai Jokubas, kuris, — bus du metai atgal, — tarnavo mūs kantore už šlavėją. Kada Jokubas jau neįstengė nė kantorą pašluot, tai tapo atstatytas nuo tardystos be jokio aprupinimo ateityje, žodžiu — ant Dievo valios. Taigi susitikus man su seneliu, įdomu buvo pasiteiraut apie jo aplinkybes.

— Gerą dieną, Jokubai! Ar da įstengi nors per miestelį pereit? Kas gero pas tamstą?

Senelis išgirdęs traškią kalbą su užklausimais, apsisotojo

Brooklyn, N.Y. Netikėtai teko atsilankyti lietuviškose vestuvėse Juozo Paškaucko su Jieva Banioniute So. Brooklyne svetainėje G.J.Millerio. Pasisekė čia surinkti kelis centus revoliucijos reikalams. Vestuvės atsibuvo gana trukšmingai. Užmanius, kad paaukautų kelis centus, kovojantiems už laisvę draugams tėvynėje, daugelis pristojo, bet atsirado ir tokių, kurie velino verčiau pragerti, negu aukauti. Nežiurint to susipratusieji suaukavo 2.60.

19 kp. LSS. rengia South Brooklyne prakalbas, kurios atsibus 6 d. lapkričio toj pačioj svetainėj kur buvo vestuvės. Gal pasiseks suorganizuot LSS. kuopelę.

Butų geistina, kad draugai papuolę į kokį nors susiriukimą, vestuves, krikštynas ir tt., patartų paaukauti kelis centus kovojantiems už laisvę. — Pinigai ir aukavusių vardai perduoti Rev. Rėm. išdininkui.

S.Eringis.

Springfield, Ill. Liet. Soc. Sąjungos 29-ta kuopa savo mėnesiniame susirinkime spalį 20 d. priėmė sekančią rezoliuciją:

Dėlei draugų, Philadelphijoj, pranešusių ir nukentėjusių skriaudą iš pusės praskustsmegenių ir šios šalies laisvės mindziotojo, kunigo Kaulakio, kuris su pagelba savo sėbrų-policijos nekaltai areštavo draugus P.Dubicką ir A.Baltrušaitį, ramiai pardavinėjusius darbininkišką literaturą ant gatvių, — visi kupos draugai nutariam vienbalsiai panieką persekiotojams žodžio ir spaudos laisvės ir ypotos nepaliečiamybės, kurie tai išdrįso žmonių krauju iškovotą šios šalies laisvę mindzioti po kojų ir laužyti konstitucijos užtikrinančią laisvę

ant lazdelės pasirėmęs, išsitraukė iš kišenės susrutusį skarulą, apsišluostė akis, kurios mažai jau švietė jam ir da skaudamos, aptraškanoję buvo.

— Gerą dieną. Ar tai jūs čia... Juozai?

— Teip, aš.

— Aš mažai teįžiuriu, bet ant balso supratau... — troškiai kvėpuodamas, senelis davė atsakymus ant mano užklausimų.

— Einu, Juozuti, pas jus, į kantorą padėkavot jums už dovaną, kuria sušelpėt mane vargšą.

— Berods, ar da surinko Alena nors penkinę?

— Ačiu jums labai žemai! ne penkinę surinko, bet keturias dešimtis tris dolerius ir penkesdešimtis centų. Da kartą ačiu jum, Juozuti, nes jūs ir užmanėte Alenai, kad ji parinktų, ir padrašinate ją.

— Na, o daugiau ar gaunate iš kur kokią pašelpą?

— Kas čia jums, mano brangus.

— Matomai blogame padėjime stovite, a?

— Visiškai blogame... Nekartą ir mirtį prisieina užsikviest, bet vargšo ir ta nebeklauso! Tapau nuo visų paniekintas, kaip tas Žiaunės Dulus.

— Vertėtų tamstai kreiptis prie klebono Kulmano, juk tiek metų pašventei besidarbuodamas tveriant parapiją, ir

*) Kaulus.

žmonėms. Męs nutariam remti doriškai ir medegiškai mūsų vedamą teisingą kovą su skriaudėjais ir tamsybės bei skriaudų apgynėjais.

Patariam draugams, panešusiems skriaudą, butinai, palei šios šalies tiesas, jieškoti atlyginimo iš pusės persekiotojų, kas jais ten būtų: policija, kunigas, ar kas kitas, kad daugiau nedrįstų areštuoti ramių gyventojų už platinimą apšvietos miniose.

Iš LIETUVOS. Iš Pilviškių apygardės. (Suvalkų gub.)

Reakcija viešpatauja visam savo puikume. Policija teip stropiai ir uoliai pildo savo pareigas (kartais ir su magaryčioms), kad verta didžiausio pagyrimo. Ypač atsižymi savo stropumu Pilviškių sargybiniai, nors nesnaudžia ir kitų apylinkių. Neatrasdami kitokių priekabių prie žmonių (nes žmonės jau dabar nusilenkia prieš «galingąją valdžią»: juk prieš vėją nepapusi) jie pats pasidirbo sau naują įstatymą, kuriuomi užgina vyrams plaukus ant galvų nešioti. Jau pereiniais metais tas jų įstatymas buvo sumanytas ir jau buvo liepta žmonėms nukirpti lig pačiais skurai plaukus, bet priešgynos neklausė ir tas įstatymas buvo tik ant popieros. Bet dabar jie jausdamies esą gana tvirta ir galinga valdžia, sumislijo tą įstatymą gyveniman «įkunyti». Rugsėjo 22 d. pasigavę vidury gatvės vieną vaikiną šmaukšt ir nukirpo pusę galvos. Rugs. 25 d. girdėjau ir vėl buk kitiem dviem vaikinam (o gal ir daugiau) nukirpo: du žemsargiai laiko, o kiti kerpa lig pačios skuros, kad galva baltuoja. Tai mat kokia «galinga» pas mus valdžia.

Apie 18 ar 17 rugsėjo jie buvo suėmę vieną vaikiną,

ties tiek kašto bei sveikatos padėjai. Kiek aš tik žinau: anais metais, kaip išėjo aikštėn K. visos vagystės ir kilo bažnyčioje maištas, juk ir tamsta gavai kelis syk į pakaušį, ir vis užstodamas kunigo dorybes, teisingiaus – vagystes.

— Ak, garbus prieteliau! Nebenorėdamas gilintis į jų pasielgimus, į jų dorybes, trumpai pasakysiu, ir tai tik ką pats patyriau:

Pakol esi sveikas, pakol da skamba kišeniuje skambučiai, pakol jiem tarnauji, patol jie prielankūs – geri geradėjai. Bet jei tau jau atėjo juoda diena, ir pratęsei ranką pašelpos, dvasiškiejie nepaskubės įspaust delnan teip, kaip męs pripratę. Vieton duoti skatiką ant karnio duonos, jis tau pasiulys dangaus karalystę, ir tai vis po smert. Teip man atsakė tas, kuriam akiai tarnavau...

Ir teip toliau senelis kalbėjo apie nepritinkamus dvasiškųjų doros saugotojų apsiėjimus; buvo matyt, kad jis jautė dorišką smagumą, gavus progą išlieti savo jansmus.

— Teip, tai teip, – tariau aš, – bet, rodos, valdžia – ir svietiška ir dvasiška – visgi yra aprupintoja visų nelaimingųjų: tveria labdaringas draugoves, jas užžiuri ir tvarko, na, ir šelpia teip nelaiminguosius.

— Gerai, tamsta! – atšovė senelis:– Bet per keno priežastį visos nelaimės ir vargai kankina mus? Jiems užtai dė-

«baisų kaltininką», nes visos bėdos buvo ant jo jų suversta. Nusigabeno jį į Budos raštinę ir ten įkišo į «kozą». Du sargybiniai nuėjo susijieškoti patvadą ir jau vežti į Senapilę, o du paliko sergėti «areštantą». Bet matyti, ant nelaimės jų, tuodu sargai turbūt buvo suriai pasivalgę, kad nuėjo i netoli esančią traktierinę alučio išsigerti. Tuom tarpu suimtasai prasiplėšė lubas ir išbėgo. Dažiuoju apie tai žemsargiai pasigriebę šautuvus į ranką puolėsi po laukus vėjo gaudyti, lyg bepročiai lakstė visur, bet ant tuščio. Pabėgėlio niekur nesurado.

Policija baisiai dabar persekioja: dieną ir naktį trunkosi persirėdžius po kaimus, tykoja ant kelių ir tiltų.

Iš ŠKOTIJOS. N 23 «Kovos» patilpo K.Kundroto korespondencija iš Škotijos. K.Kundrotas berašydamas apie L SDP. Did. Br. papiešė daug klaidų ir nebutų daiktų apie «šviesos draugystę». P. K. sako: «Kad ten koki šviesunai plepa, kad aš, K.Kundrota, kokius ten pinigus pagrobęs ir išbėgęs».

«Š.D.» posėdžiuose, męs užtikrinam, tokių kalbų visai nebuvo, o kad ten kokis josios sąnarys yra kalbėjęs apie K., tai draugystė neatsako už tai ir negal atsakyti, teip, kaip K. arba visa LSDP. D.Br. negal atsakyti už savo sąnarį ir net centrališką LSDP. D.Br. sekretorių, kuris yra kalbėjęs, buk «šD» sąnariai visi yra vagys, ir jis yra priežastim tų kalbų, kurias tas šviesunas yra kalbėjęs apie K. Toliaus K. sako: «Kaslink «šviesos D-tės», tai mums ne naujiena, kad ji yra mums priešinga ir ne mažai kenkia. Ji, matydama, kad Glasgowve susitvėrė kuopelė org. LSDP., labai nusiminė, kad ji

kos nēr, jeigu pirma pavergė, o paskui rupinasi suturēt tą viską, ir tai juk jie savo nieko neprideda, jie tik paragina savitarpėje šelptis, ir tuom sudrumsčia mums protą. Męs ir įtikime, kad tą viską dievas suteikė.

Turiu prisipažint, jog neturėjau atsakymo seneliui. Prasta savo iškalba teisingai užvedė mane ant faktų kelio. Ir priverstas buvau užbaigt savo pasiteiravimus, ir jausdamasis savyje kokį tai susigėdinimą, skubinau persiskirt su Jokubu. Da jis buvo užminęs apie turtus dvasiškijos, kokius turtus vartoja ir kokių principų prisilaikant sukrovė, bet man ir to jau užteko, ir atsisveikinome. Nuėjęs kelias varsnas atsigrėžiau, bet jau senelis tarp ukanos ir dumų dingo.

Smulktis.

Kodėl šiandien, Jungtinėse Valstybėse, turint tokius stebuklingus įrankius turtams išdirbti, milžiniškus pabirkus ir mašinas, derlingą žemę ir sutvarkytas darbininkų armijas ir galint išmaitinti, aprenkti ir duoti šiltą pastogę ne tik šios šalies žmonėms, bet ir visai pasaulei, — męs matome tiek badujančių, apiplyšusių ir be pastogės?

pati nepairtų. Bet keno kaltė, jeigu kai-kurie sąnariai atsisakė ir prisirašė prie LSDP.»

Męs negalim žinoti, ar mūsų draugystė yra priešinga L. SDP., ar ne, bet mums LSDP. nėra priešinga. Paskutinia-me laike Glasgovo LSDP. ir mus d-tės kuopos tarėsi paimti benrą skaityklą, kurioje galėtų lankytis abiejų kuopų sąnariai, iš ko galima suprast, kad tuodvi kuopos nėra viena ki-tai priešingos. «Š.D.» turbūt priešinga tik vienam K. Kas link josios sąnarių, tai susitvėrus LSDP. kuopai Glasgove prisirašė 2 sąnariai prie jos, bet podraug yra ir «Š.D.» sąnariais. K. sako: «S.D.» užženčia socialistų kalbėtojų, užženčia kad per jų vakarus ar teip kokiose sueigose rinktų aukas revoliucijos reikalams».

Tiesa «Šv. D-tės» parengtuose vakaruose nebuvo kviesti socijaldemokratai kalbėtojai, bet ne dėlto, kad ji bijotų socijaldemokratų kalbėtojų, vien tik dėlto, kad galėjo apseiti su savais ir pasikvietė tokius kalbėtojus, kurie daugiau atjaučia jėjai. Nes iki šiam laikui kaip nekuriė Did. Brit. socijaldemokratai rupinasi «Šv. D.» panaikinti ir nevieną kartą galima buvo patėmyti laikraščiuose visokių neteisingų žinių apie ją. Toliaus K. stato prieš save nebutas baisenybes ir dejuoja kad jeigu pamatys «Šv. D-tė» kalbant su muzikantai ar išgirs per balių muzikantus marselietę griežiant, be abejonės šauksis tautiečių pagalbos, kad pribūtų su durklais, kirviais ir skydoms.

Berekalingai K. bijo šešėlio ir darosi sau tokią didelę baimę. Draugystė nesubadys K. dėl muzikantų, nes muzikantai nėra jos jokiū ramsčiu; kadą jie nuėjo į socijaldemokratų vakarą griežti, dr-tė pasirupino kitus.

Glasgovo «Šviesos Draugystė».

Matyt ne koks ten tarp «Šv. D.» ir LSDP. sutikimas, kad vienu kartu rengia vakarus, užbėgdami vieni kitiems už akių. Keistai išrodo visas toks darbavimasis, o «Šv. Draugystė» niekadods neparašo apie gerus savo darbų vaisius, tik vis gina savo garbę. Jau tai tik gali nusibost, lygiai kaip turėtų pasiliauti jają garsinę socijaldemokratai. **Red.**

DARBININKO KRONIKA.

Spalių 26 d. London katedroj City Temple kunigas Reginald John Campbell pirmą sykį aiškino socialistų platformą iš nepaprastos pusės. Jis pasisakė tikis į Jėzų Kristų ir Joną Krikštytoją, kaipo draugijos reformatorius. Šv. Jonas Krikštytojas, jis sakė, šiandien vadintųsi revoliucionierium ir saktų socialistišką prakalbas Hyde Parke. (Laikraščiai nepamini, ar tai katalikų kunigas, ar angliškosios bažnyčios. Pastarosios yra gana daug ir aukštesnių kunigų Anglijoj, pripažįstančių revoliucioniškąjį socializma-
ją).

Londonė scenos veikalų (dramų, komedijų ir tt.) autoriai padavė valdžiai prašymą, kad prašalintų dramos cenzūrą arba bent aprubežiuotų dabartinį cenzorių J.H. Bradfordą, kuris reto jauno autoriaus veikalą leidžia vaidinti teatruose. Per tai trukdąs jaunu

autorių išsitobulinimą.

Philadelphijos «Socialist Party» kuopos Naturalizacijos Komitetas per pastarąjį mėnesį turėjo daug darbo su išėmimu pilietišku popierų ateiviams draugams.

Italijoj buvo žemės drebėjimas. Calabrijos kaimuose per tai žuvo apie 500 žmonių, iš kurių atrasta 200 levonų. Daugybė triobų sugriuvė ir išdegė.

Vienas telefonų valdininkas Švedijoj išrado visai mažytį telefono aparatą, kurį gali įsidėti į ausį: nereiks telefonistams prie darbo nešiot ant galvos didelio sunkaus aparato,

Į Philadelphiją atvažiavo Išganymo Armijos (Salvation Army) «janarolas» W.Booth, 79 metų senis, ir pirmiausia atsilankė baptistų katedroj; jį sveikino miesto majoras. Ta «išganymo armija» sako ant gatvių prakalbas ir valdžia su jais sėbrauja, o socialistus už prakalbas tankiai areštuoja.

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI?

Kaip žinoma, «Tėvynės Mylėtojų Draugystės» komitetas ikišiol tylėjo ir nieko neveikė beveik per įstisus metus. Pastaruojų laiku pradėjo atsiliepti balsai: veikti, arba atsisakyti! «Vienybė» (N 40), TMD. organe vienas Senas Sąnarys, apie tai rašydamas pranešė, kad kas «šneka, būk TMD. prezidentas iš draugystės išdo leidžia savo laikraštį «Am. Lietuvį», ir sako, kad tokį «absurdą» galėtų prašalinti tik tas, kad «Centras aiškiau pradėtų veikti». Prezidentas p. M.Paltanavičia ant to atsakydamas, laikraštį, tai talpinanti, pavadino... «mazgote».

Viskas amerikietiška! Toliaus TMD. literatiškojo komiteto narys, dr. F.Matulaitis, atsisakydamas nuo vietos, pataria perkeist TMD. veikimo dirvą: vieton raštus išleidinėti reiktų kurti mokyklas ir tt.

Apskelbta TMD. prezidento rinkimai.

* * *

«Lietuvos» N 39, 40, 41 ir 42 patilpęs ilgokas Grigaičio straipnis su antrašu: «Lietuviai! Ar gerais keliais žengiamo priekyn?» Tai yra kritika d-ro Jono Šliupo paskutinės knygelės su tokiu pat antrašu. Toje knygpalaikėje p. J.Šliupas išlieja paskutinę kartybę ant lietuvių socialistų; tai yra jo pereitą žiemą saktų garsinų prakalbų surinkimas. Drg. Grigaitis apleidžia toje knygelėje išmėtytus nešvarius socialistų šmeižimus (ten telpa žodžiai, kurie priešais Amerikos krasos įstatymus išsirodytų tiesiok kriminališkais...); bet aiškina stačias p. Šliupo melagystes apie socijaldemokratų «plėšimus» Lietuvoje laike didžiojo revoliucijos subruzdimo; parodo, kas tie «cičilikai», žodžiu — išaiškina tai, ką ir nematęs sveiku protu gal suprast. Daktaras Šl. nematęs ir nežinąs Lietuvos santikių, viską išsvajojo ir tvirtina, kad teip buvo.

* * *

Vilniuje pradėjo eiti 3 kartus per savaitę «Viltis», advokato A.Smetonos redaguojama, o išleidžiamą tam tikros draugijos, prie kurios priguli apie 150 kunigų. Bet keli kunigai, kaip Šopara ir k., ir adv. Leonas «V. Ž-iose» rašo, kad jie nenorį skaldyt spēkų ir «Vilties» vietą galinčios «V.Žinioi» užstot. «Viltis» pati prisipažino būsiant buržuaziška, nes neisianti į prastas bakūzes...

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Gerbiamasis Redaktoriau!

Meldžiu per laikraštį «K» paaiškinti šitą klausimą: «Ar darbininkui yra tėvynė ir ką reiškia, kas tai yra tėvynė?» Nes tarp mus buvo karšti debatai link to klausimo: draugai aiškino, kad darbininkas neturįs tėvynės niekur, nė dabar, nė ateityje, nė socializmo laikuose neturėsiąs. Aš gi priešingai darodinėjau, kad tėvynę visgi tur darbininkai, nors ne vienokią ir ne visi. Man rodosi, kad tėvynė reiškia darbininko buveinę, kame jis sau randa prieglaudą ilgesniam būvimui. Męs Amerikos lietuviai vadinam savo senąją tėvynę Lietuvą, o naujoji mūsų tėvynė jeigu męs čia gyvenam Amerikoje, tai Amerika. Tai tokios nuomonės aš turiuosi; kiti gi mano draugai su tuom nesutinka. Malonėkit, jei galima aiškinti per «Kovą», kad ir kiti draugai galėtų žinoti kame dalykas.

Su pagarba labo velijantis

Pranas Narvydas.

Gerbiamoji Redakcija!

Širdingai meldžiu patalpinti šį mano laiškelį!

«Kovos» N 39, 07 m., ant 603 pusl. yra patilpusios eilės «Artojui»: «Vargsta, dirba žmogus silpnas» ir tt., po kurioms pasirašęs koks ten «P.Sakat». Aš prieš tokį vogtų eilių patalpinimą viešai protestuoju, o nuo p. P.Sakat reikalauju viešo pasiteisinimo per tą patį laikraštį. Aš abelnai už jų patalpinimą gerbiamame «Kovos» laikraštyje nieko neturiu, bet man skaudu matyti svetimą parašą po mano eilėmis.

Tos eilės, kaip ir daugybė kitų, tapo parašytos prieš penkią metų, o nėsant kur tuo laiku tą mano «gausybę» eilių dėti, pridėjau prie Bitėnų M.Jankaus man užsakytųjų «Gadzinkų». Tos «Gadzinkos» inteligentijos peikiamos, o žmonių skaitomos per penkerius metus septynis leidimus išlaikė, ir rodos, kiekvienoje laidoje buvo minėtos eilės tilpusios. Galiaus kasžin koks P.Sakat tas eileles iš «Gadzinkų» išrašęs, savo vardą pridėjęs į «Kovos» redakciją atsiuntė.

Su didžiausia pagarba

Liepkas.

Ištikrųjų, didelis neuoseklumas ir nenuovoka mūsų raštininkų, kad savinasi svetimus raštus. Redaktorai negali juk viską sužinoti iš kur paimta, o pagaliaus nė nesitiki, kad ją kas norėtų įvest į pelkę. Toliaus busiu atsargesnis.

«K.» Redaktorius.

KRASOS DEŽUTE.

«Vilties» redakcijai, Vilniuje. — Siuntinėšime «Kovą» mainais su jūsų laikraščiu. Bet malonėtume, kad atsiųstumėt 1-ąjį «V.» numerį, kurio gavome tik pusę; kita pusė nuplėšta.

Pranui Narvydui. — Skyrįm rašyti šiuo tarpu draugui neprižadui, nes neužilgo — už savaitės, dviejų — «Kovoje» pradėsiu talpinti ilgesnį moksliską veikalėli, verstą iš rusų kalbos «Kas yra; tėvy-

13 nė». Taigi tenai visi draugai pamatys «tėvynės» prasmę, pamatus ir jau galės, remiantės ant tų pamatų, rimtai plačiau gilintis tame klausime. Tame rašte išsiriš ir tautybės klausimas, kuris yra bendras su tėvyne ir kuriuo daugelis draugų ir ne draugų paskutiniu laiku labai užsiima.

Red.

«Kovai» atsiųsti rankraščiai.

Putpelės — «Socializmas ir daila»; Antano Bridžio — «Kas yra socializmas», «Socializmo šauksmas»; Jovaro (eilės) — «Ji», «Pasakykit!», «Mylinčios širdies randa», «Dangų mačiau», «Žūkite, eilės!», «Ruduo»; J-o (eilės) — «Kaip laivai ant marių», «Nors audros ir siunta»: Liepuko — «Aušta rytas», «Laiškas į «K.» redakciją»; P.Puskunigio — «Stoka agitacijos», Petro Kiečio — «Dėlei draugo Dulskio gerų velijimų»; P.Rimkaus — «Kalnio giesmė» [eilės]; K.Armono — «Darbininkų balsas» [eilės]; J.Parčevsko — «Broliai darbininkai» [eilės]; Varguolio — «Atminimas» [eilės]; P.Sks — «Kas kam rūpi»; P.Žemaitpievės — «Svarbios mintys», «Atsitikimas iš revoliucijos».

Biblijografija.

«Vargdieniai». Apysaka iš tikrų atsitikimų penktos ir šeštos dešimtės 19-tojo šimtmečio. Parašė Aleksandras Fromas (Gužutis). Spauda ir kaštai «Vienybės Lietuvninkų», Plymouth, Pa. 1907 m. 187 pusl.

«Žmogus». J.Akuratero apysaka. Iš latviškos vertė J.Baniulis. Spauda ir kaštai «Vienybės Lietuvninkų». Plymouth, Pa. 1907 m. 40 pusl.

«Lietuvių Tauta senovėje ir šiandien». Parašė J.Šliupas, M.D. Antras tomas. Spauda ir kaštai «Vienybės Lietuvninkų». Plymouth, Pa. 1905 m. 563 pusl.

«RAISTAS» -- («The Jungle»).

Toji pagarsėjusioji knyga jau spaudoje ir netrukus bus užbaigta. Knyga parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų, p. Upton Sinclair ir išversta geroj ir suprantamoj lietuviškoj kalboje.

«Raistas» jau išversta į 18 visokių kalbų, tas parodo kaip ji yra pageidaujama. Ji sujudino visuomenę, o Washingtono valdžia persigando nuo knygos «Raistas». Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei aprašytas lietuvių gyvenimas, parodant su visoms smulkmenoms, kaip juos visi išnaudoja, lygiai zerkole permatoma vienu vargai, kitų linksmybės.

Toje knygoje aprašyta mėsos trustas, kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobiauriausius dalykus primaišo, kad tik daugiau uždirbt. Knyga faktiškai parodo visą dabartinę sukybių ir skriaudimų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukentia moteris darbavietėse, kaip jos tampa sužagamos ir kaip ne tik pavienių ypatų, bet ir visų šeimynų gyvenimai buna suardyti ir kad paleistuvystė ir kiti nelaimingi apsirėiskimai pasaulėje, tai tik pasekmė dabartinio nelemto surėdymo.

«Raistas» naudinga perskaityt visiems, o ypač labai naudinga kalbėtojams.

«Raistas» tai didelė knyga ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, kaip netrukus bus užbaigta kaštuos kaip ir angliškas originalas 1 dol. 50c, bet kurie dabar prisijus tik VIENĄ DOLERĮ, apsurės tą svarbų veikalą t.y. PIGIAU. Vietiniai gali «Vienybės» redakcijoj užsirašyti, 120-124 Grand str. Brooklyn, N.Y. Rašant iš toliau reikia adresuoti ant išleistojaus vardo teip:

J.Naujokas, Sta. Madison Sq., bx 157, New York City, N.Y.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

Išpildomojo Komiteto:

J.Grinius, 732 8-th Ave., Long Island City, N.Y.
S.Stankevyčius, 60 Wells St., Hartford, Conn.
T.Andziulaitienė, So. E. Cor. 12-th & Ritner St.,
Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmasėdis, J.Šukys, 87 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B.Žiurys, Bx 371. Naugatuck, Conn.
Archiv., J.O. Širvydas, 120-124 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekretorius-išdininkas: P.Dubickas, 1418 So. 2-nd Str.
Philadelphia, Pa.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmasėdis, J.ŠUKYS, 87 Grand str., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, J.S.PRUSELAITIS, 17 James st., Waterbury, Conn.
Išdininkas, J.O.ŠIRVYDAS, 120-124 Grand st. Brooklyn, N.Y.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. kuopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas «Kovos» fondan ir Literatūros fondan ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavinių, paduokit skundą Išpildomamjam Komitetui.

Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatiškais reikalais, kreiptis prie archyvariaus J.O. Širvydo.

Užsirašydami laikraštį «Kovą» siūzdami prenumeratą už «Kovą» ir su visais kitais reikalais lytinčiais «Kovą», rašykit tiesiog «Kovos» adrisą.

Sekr. P.Dubickas.

APGARSINIMAI.

L.S.S. finansų apyskaitos.

Įplaukimai:

Mėnesinių: Wilmington, Del. 1.30; Livingston, Ill. 1.80; Philadelphia, Pa. 13.00. * St. Louis, Mo. 1.80; Collinsville, Ill. 4.60; Exeter Boro, Pa. 1.60; Lawrence, Mass. 3.40; Naugatuck, Conn. 3.00; Riverton, Ill. 5.80. Prenumeratos: per K.Rutkų, Chicago, Ill. 1.50; M. Lapinsky, Russia; P.Krukoniš, Laurence, Mass., A.Gmižinskis, Waukegan, Ill., J.A. Malšinskas, Mahanoy City, Pa., S.Vasylius, St. Louis, Mo. — po 1.00. Apgarsinimų 1.00. Pav. «K.» NN: A.Kalinauskas, Chicago, Ill. 2.00; J.Šiurkus, Rochester, N.Y. 75c.; J.Nenius, Wilkes Barre, Pa. 2.00; Z.Jankauskas, Lawrence, Mass. 4.00; V.J.Raudonius, Collinsville, Ill. 50c.; V.Kvederas, Baltimore, Md. 2.05; P.Narvydas, New York, N.Y. 1.70. Pašalinių darbų 8.80. Už raštus 9.02. Viso 74.62. Buvo 34.04. Viso 108.66.

Išleidimai:

Red. reik.: už laikraščius 16c. Tekn. «K.» dalis: gasas 25c., benzinai 5c., ekspresas 2.00, išsiuntinėjimas 2.70, krasos ženklelių 1.50, randa už lapkričio mėn. 25.00, važinėjimai 16c. * statymas 24.00, alga redaktoriui už antrąją pusę rugšėjo m. 30.00, spauda 9.20, pasigarsinimas laikraščiuose 4.00. Išleidimai redaktoriaus 1.30. Išleid. LSS. sek.: išsiuntinėjimas literatūros 4.80; krasos ženklelių 2.00; važinėjimai 24c.

Viso	107.36
Iėjo	108.66
Išėjo	107.36
Lieka	1.30

„Kovos“ Fondan:

II-ro Rajono konf. Baltimore, Md.: J.Jusaitis, P.Grinius, V.Rodavyčienė, J.Skorka, A. Bernotas — po 50c. J.Lukoševyčius, P.Glo-

veckas, S.Batoriūtė, V.Kvederas, M.Mikolaičiūtė, P.Dubickas — po 25c. V.Lietuvaitis 1.00. Viso 5.00
Buvo 168.07. Viso 173.07

Literatūros Fondan.

P.Kietis, Monte Cristo, Wash. 5.00
Buvo 56.56. Viso 61.56

Išleidimai: Statymas pašalinių darbų per dvi savaitis 24.00

Tą atėmus lieka 37.56

Pasarga: 42 N «Kovos» statymas pašalinių darbų buvo pakvituota už vieną savaitę turėjo būt už dvi. Todėl šiame N kvituojausi už dvi savaitis.

L.S.S. Sekr. P.Dubickas.

Pranešimas draugams 4-ios LSS. kuopos.

Chicago, Ill. 27 d. spalio atsibuvusiam 4-tos kuopos mėnesiniam susirinkime, likosi nutarta parengti draugišką skaitymą referatų, kad per skaitymą galėtų kiekvienas draugas plačiau susipažinti su socializmo mokslu, ir kad kiekvienas draugas aiškiai suprastų ir galėtų atskinti kitiems apie socializmą. Tai gi priderystė kiekvieno draugo lankyti į tuos susirinkimus. Pirmas atsibus 17-tą d. lapkričio, 1-mą val. po pietų, Radavyčiaus salėje, 942 W. 33-rd str. Įženga: draugams su ženkleliais dykai, pašalinioms ypatoms — 5 centai. Tie susirinkimai bus laikomi 1-mam ir 3-čiam nedėdieniuose kiekvieno mėnesio.

P.Galskis.

Prakalbos.

McKees Rocks, Pa. 50 LSS. kp. parengia prakalbas. Pribus garsus kalbėtojai: revoliucionierė M.Olyta, F. Bagočius, Verbliugevyčius ir J.Lukoševyčius. Prakalbos atsibūs 10 d. lapkričio, 100 Chartiers Ave. Prasidės 2½ val. po pietų. Įženga dykai. Kviečiame visus atsilankyti.

KOMITETAS.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau savo pažįstamo Vladislovo Gladzinsko, paeinančio iš Šaulių miesto, Kauno gub. 9 mėn. kaip atvažiuo Amerikon. Kas žino, kur jis randasi, malonės pranešti adrisu: K. Fedorovič,

81 Spring Alley Pittsburg, Pa.

Pajieškau savo vyro Vinco Eidukavyčiaus, pabėgusio nuo manęs iš Shenandoah, Pa. 2 metai atgal su mergaite vardu Viktorija, 7 metų amžiaus. Jis yra šviesaus veido, geltonų plaukų, akys viena sugadinta, senumo 40 metų. Paeina iš kaimo Agliniškių, Marijampolės pavieta. Jeigu kas apie jį žino prašau pranešti šiuo adrisu, būsiu labai dėkingas:

O. A.,

64 Valley St. Wallingford, Conn.

LSS. kuopų viršininkų adresai.

Philadelphia, Pa. 1-ma kp. Sekr. P.Jonaitis, 665 N Park av.
Scranton, Pa. 2-ra kp. Org. F.Žitkauskas 309 Charles st.
Cleveland, O. 3-čia kp. Sekr. J.P.Grinius 1204 St Clair av
Chicago, Ill., 4-ta kp. Sekr. P.Galskis 221 Wabansia av
New Britain, Ct. 5-ta k. Sekr. K.Senkus, 201 Washington st
Pittsburg, Pa. 6-ta k. Sekr. F.Bagočius 148 Ohio st.
Mc Kees Rocks, Pa.
Rochester, N.Y. 7-ta k. Sekr. K.Vaišoda, 43 Spring st.
Brookport, N.Y.
Wilkes Barre, Pa. 9-ta k. Org. M.Padolskis 284 Moyallen st
Newark, N.J. 11-ta k. Sekr. F.Lingis, 263 Elm str.
Baltimore, Md. 14-ta k. Org. P.Grinius, 663 W Fayette st
Minersville, Pa. 15-ta k. Sekr. J.M.Jasulevyčius Bx 6
Meriden, Conn. 16-ta k. Sekr. J.Verbyla So Colony Rd
Brockton, Mass. 17-ta Sekr. V.J.PETRUKAS, 303 N. Main st.
Collinsville, Ill. 18 kp. Sekr. V.J.Raudonius, bx 205
Brooklyn, N.Y. 19-ta k. Sekr. A.Unguraitis, 73 Grand st.
Herrin, Ill. 21-ma k. Sekr. M. Ročkus
Chicago, Ill. 22-ra k. Sekr. S.SZEMAS, 1001 w. 21st st.
Spring Valley, Ill. 23-čia k. Sekr. A.Gustaitis, bx 146
Plymouth, Pa. 24 kp. Sekr. ?
Naugatuck & Union City, Conn. 25 kp.
Sekr. J.Martišius 114 Highland av. Naugatuck, Conn
Westville, Ill. 26-ta k. Org. Ch. Majauskis, bx 418
New Haven, Conn. 27-ta k. Sekr. J.Sagevyčius 52 Henry st
Shenandoah, Pa. 28-ta k. Org. J.Rudaminas 236 N west st
Springfield, Ill. 29-tak. Sekr. V.Burba, 1924 N 9-th st.
Yonkers, N.Y. 30-ta k. Sekr. J.Vasylius 144 Herriot st
So Bethlehem, Pa. 31-a k. Sekr. P.Berukštis 20 E 3rd st
Waterbury, Conn. 34-ta k. Sekr. P.Pricėvyčius 7 James st
Lost Creek, Pa. 35-ta k. Sekr. M.Bridickas Bx 19
Bristol, Conn. 38 kp. Sekr. J.Žvingila, 30 Lincoln st.

Los Angeles, Cal. 39 kp. Sekr. ?
 Worcester, Mass. 40-a k. Sekr. V.Narijauskas, 1 Goddard st
 Bridgeport, Conn. 41-a k. Sekr. ?
 Easton, Pa. 42-ra k. Sekr. P.Treinarvyčius 660 Pine st
 Melrose Park, Ill. 43 kp. Sekr. A.Dumbris
 231 Spring st., Aurora, Ill.
 St. Louis, Mo. 44-ta k. Sekr. M.Rasimas 1701 N 10th st
 Paezaić, N.J. 45-ta k. Sekr. P.Norkus, 9 Aspen st
 Mahanoy City, Pa. 46-ta k. Sekr. J.Overatlis 314 E Center st
 Ansonia, Conn. 47-ta k. Org. V.Lelešius 45 Orchard st
 Panama, Ill. 48-ta k. Rašt. J.Kaminskas, 2 w. Dewitt st.
 Hartford, Ct. 49-ta k. Org. S.STANKEVYČIUS, 60 Wells St.
 Mc Kees Rocks, Pa. 50 k. Sekr. K.Lukoševyčius 11 Locust st
 Grand Rapids, Mich. 51 k. Org. J.Martinkaitis 141 Crosby st
 New York, N.Y. 52-ra k. Sekr. K.P.Čiuberkis, 540 Canal st
 St. Clair, Pa. 53-čia k. Sekr. A.Žukauskas Bx 261
 Courtney, Pa. 54-ta k. Organ. D.Lekavyčius, Bx 7
 Allegheny, Pa. 55-ta k. Sekr. J.Skrudulis, 1515 Sheffield st
 Youngstown, O. 56-ta k. Org. J.J.SMAIŠIS, 270 E Federal st
 Wilmerding, Pa. 57-a k. Sekr. B.Kondratavičius 121 Lilack al
 Jersey City, N.J. 59-ta kuopa
 Sekr. P.Vasilius 316 Jefferson st. Hoboken, N.J.
 So. Boston, Mass. 60-a k. Sekr. J.Raulinaitis 25 w 2nd st r.21
 W. Lynn, Mass. 61 k. Sekr. S.Danilavyčius, 32 Linden st.
 Riverton, Ill. 62 kp. Sekr. A. Baravykas, Bx 96.
 Johnston City, Ill. 63 kp. Sekr. A.Bajoras Bx 211
 Lawrence, Mass. 64-ta kp. Sekr. F.Juškevyčius, 251 Canal st
 Paterson, N.J. 65 kp. Sekr. J.Zdanis 24 Wait st
 Wilmington, Del. 66 k. Sekr. M.Dovidaitis 401 1/2 Lombard st
 Brighton, Mass. 67 k. Sekr. J.Kucius 32 Market st
 Chester, Pa. 68 k. Sekr. J.Aukštakalnis 226 w Front st.
 Shaft, Pa. 69 kp. Sekr. S.Kučinskas Bx 82
 Gilberton, Pa. 70-ta kuopa Sekr. C.Rice, Box 3.
 Cambridgeport, Mass. 71 k. Sekr. K.Armonas 6 Burleigh st
 San Francisco, Cal. 72 k. Sekr. S.Cherry 923 Buchanan st
 W.Frankfort, Ill. 73 k. Sekr. A.Salčius Bx 171
 Livingston, Ill. 74 k. Sekr. P.K.Pačesa Bx 142
 Rockford, Ill. 75 k. Sekr. P.Kazakevičius 428 S 2nd st
 Seatonville, Ill. 76 k. Sekr. M.Kairis Bx 78
 Benld, Ill. 77 kp. Sekr. J.Matulaitis Bx 236
 Exeter Boro, Pa. 78 k. Sekr. J.Stasevyčius 1150 Wyoming av
 Girardville, Pa. 79 kp. Sekr. A.Glinckas, bx 152
 Hazleton, Pa. 80 kp. Sekr. P.Butkevičius 537 E Broad st
 Chicago, Ill. 81 kp. Sekr. A.Žiugžda, 14 Moorman st.

AGENTAI „KOVOS“.

W. Quesal, 144 Herriot st.	Yonkers, N.Y.
F. Bagočius 145 Ohio st.	Mc Kees Rocks, Pa.
J. Želvis, 711 W. Lombard St.	Baltimore, Md.
A. Kallinauskas, 4458 So. Honore st.	Chicago, Ill.
M. A. IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st.	Philadelphia Pa.
E. FROOMES, 73 Grand str.	Brooklyn, N.Y.
F. NARVYDAS, 544 W. 49-th str.	New York, N.Y.
J. STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.	Allegheny, Pa.
A. STANELIS, 74 West st.	Newark, N.J.
J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.	Springfield, Ill.
A. Diržulaitis, 155 Metropolitan av.	Brooklyn, N.Y.
T. Kubilskis, 66 Porter ave.	Brookton, Mass
J. Keršis, Box 328	Wilmerding, Pa.
J. Luiza, 22 So Greene st.	Baltimore, Md.
V. Kvedera, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
P. Kačiulis, 512 w. Barre st.	Baltimore, Md.
J. Matulis, 103 Grand st.	Brooklyn, N.Y.
A. Dumbris, Box 512	Melrose Park, Ill.
P. M. Kaitis, 221 wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side,	Chicago, Ill.
S. STANKEVYČIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B. Kondratavičius, Box 659	Wilmerding, Pa.
J. Vaitkevyčė, 40 Walnut st.	New Haven, Conn
J. Jasulevyčius, Bx 6	Minersville, Pa.
P. Meškiniš, 775 N. Montello st.	Montello, Mass.
P. Norkus, 255 River st.	Paterson, N. J.
A. Kašuba, 129 Joseph ave.	Rochester, N.Y.
J. Lukoševyčius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.	Phila., Pa.

Kas užsirašys «Dilgeles»

per šį mėnesį, gaus priedų puikią knygele «Mikės valdinių poteriai» su giesmėmis, eilėmis ir paveikslais. «Dilgėlės» — juokų ir satyros laikraštis, išeina sykių kas mėnuo, su paveikslais. Kaštuoja per metus 1 dolerį.

Adresas:— «DILGĖLĖS»,

1418 So. 2nd st. Philadelphia, Pa. (7)

Paveikslai revoliucijos naudai.

«Kovos» redakcijoje galima gauti puikių spalvotų paveikslų 22x28 colių didumo, perstatančių epizodą iš revoliucijos judėjimo Lietuvoje Vienas paveikslas su prisiumtu prekuiuoja vieną dolerį. Pinigai eis revoliucijos naudai.

Lietuviškos Literatūros Agentura.

Visos knygos Lietuviškoj kalboj ėsančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogų, įdėdams už 2c. marķę. Knygynams sutaisau knygas, apdarau ir suregystravoju. Kreipkities visad pas savo draugą mokslaiivį.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagocius.

Box 1399 Pittsburg, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
 Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.

PRIMAMOSIOS VALANDOS:
 Iki 10 išryto
 Nuo 2 iki 3 po pietų
 Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Puikiausiai pataiso vargonus ir pianus.

Sustrajija ir įdeda balsus, išystija. Darbą atlieka gerai, suprantamai ir pigiai. Nepamirškite adriso:

P. Malinowski,

4722 Melrose st. Philad'a, Pa. (5)

German Stomach Bitters.

(Vokiškasis skilvio kartusis vynas)

Prasalina skilvio nezlėbčiojimą, vidurių užkietėjimą, prie tvarą, galvos skaudėjimą, karštį, svaigulį ir kitas negales, pa-einančias nuo skilvio.

Bonka 30 centų. Sutaisė Aptiekorius

E. W. Gilas

SE. Cor. 2nd & Federal st. PHILADELPHIA, Pa. (41)

Katalogas

Sztuku arba Magijos No. 1. DYKAI.

Szitam kataloge telpa geriausios Magiszkos Sztukos. Kas prisius savo adresa ir už 2c stempas gaus Sztuku Kataloga Dykai. Adresas:

H. I. SMITH
 84 Washington St. R. 21-22 CHICAGO, ILL.

KAS DAR NEBUVO PAS MANĘ NUSITRAUKT

Fotografiju

Tai labai didelę klaidą padarė, nes niekas teip pigiai ir puikiai negali nutraukt. Eidami kur nors pas nežinomus tik vifnigus mokate, neturėdami jokio užganėdinimo. Kas tik ikišiol nusitraukė pas manę fotografija, yra užganėdintas mano darbu.

Norintieje mokintis fotogr. amato, lai atsiaukia pas mane

Juozas Szukis

500 So. 2-nd st. Philadelphia, Pa. [48]

PUIKIAUSIAS LIETUVISKAS

SALIUNAS

Jono Alaburdos

Smagusia vieta kožnam, kurs nori išsigert gryno miežinio alaus, visokių vynų, geriausios degtinės ir tt. O kas per cigara! Net iš pačio Kubos atvežti. Kas syki atsilankys, tas ir savo draugams pasakys.

Cor. 4-th & North st. Minersville, Pa. [45]

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str. Philadelphia, Pa.

Ant Akmenu Railroad Laikrodėlis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriskas ar moteriskas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m.

Šį laikrodėlį pasiūšime C.D.O. ant kiekvieno adreso, su paveljimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresu \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridedam 14K auksuotą labai gražų lenčifėlį su kompasu dykal.

EXCELSIOR WATCH CO.,
52 Dearborn str. Chicago.

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorčių ir siuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neuzmirškite.

Peter M. Kaitis

221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

VISIEMS ŽINOMAS SALIUNAS

JOHN D. BROWN.

Skaniausis miežinis alus, geriausė degtinė ir vynas.

N. W. cor. 2-nd & Monroe St's, Philadelphia, Pa.

„K o v a”

Išeina kas pėnyčia. Prenumerai visas dalis svieto:
 metams \$ 2.00
 pusmečiui \$ 1.00
 Apgarsinimų prekė:
 Sykis už colį 50c. per mėnesį 1.00;
 per metus 10.00

„KOVA” The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
 Subscription rates:
 One year in all parts of the world, \$ 2.00;
 Six months \$ 1.00.
 Advertisement rates on application.

Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adresuokite:

„KOVA”, 1418 So. 2-nd Str., Philadelphia, Pa.

P. Y. OBIECUNAS.

19 & CARSON ST.

S.S. PITTSBURG, PA.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA

su kapitulu \$ 75.000.000

Suorganizuota ir čarteriuta kalpo

All Nations Deposit Bank.

(Visų Tautų Banka)

Mūsų banka yra viena iš tvirčiausių Šv. Valstijos, čarteriuta, esanti po kontrole Valstijos rando ir per tai pilnai užtikrinanti. Priima pinigus užsiėdijimui ir moka kevirtimą procentą. Parduoda laivakortes ant geriausių linijų ir siunčia pinigus į visas dalis svieto. Padaro davėrnastis atlikimui visokių reikalų su valdžia Rusijos. Išmaino visokius pinigus ant merikoniskų arba kitokių. Daro apsergėjimus nuo ugnies ant visų daiktų ir t. t. Pinigus dėl suėdijimo gali prisijust paco Money-Order'u arba Expresso Co., o tuojaus bus išėfštos bankavos knygutės.

Dr. A.L. Graičunas

3202 So. Halsted st. Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas be skirtumo: **Vyriskas, Moteriskas ir Vaiku.** Priemimo valandos kasdien ir nedeliomis: **Nuo 8 ryto iki 9 vakaro.**

Telefonas Yards 7399.

Reikalauja agentų.

Reikalingi agentai pardavinėti popierias rašymui gromatų. Iš to gali turėti gerą uždarbį. Norintieje darsižinoti apie tą plačiau, tesikreipia laišku įdėdami markę už 2c atsakymui.

M.M. Dovidaitis

401½ Lombard st. Wilmington, Del. (44)

Pigiai ant pardavimo Bučerne ir Groserne.

Bizniai seniai išdirbti. Biznio darome nuo 600 iki 700 dolerių ant savaitės. Vieta apgyventa lietuviams ir lenkais. Turiu 4 krautuves; duosiu pasiskirti kokią kas norės, arp lietuvių arba tarp svetimtauvos prižiūrėti man yra per daug, todėl vieną parduosiu. Geras lietuvis, norintis pagerinti savo būvį, pasitaisyti sau lengvesnį pragyvenimą, tegu tuojaus atsišaukia ant šio adriso:

A. Jocy, s,

1421 So. 2nd str.

Philadelphia, Pa. (6)

Biblija

Juokinga, iliustruota.

Joje telpa suvirš 400 juokingiausių paveikėlių iš Biblijos (su angl. parašais). Kas matė „Kritulus šviesos”, žino kas tai do knyga, bet čia pavėikėlių 20 sykėlių tiek. Reikia turėti gerą pilvą, kad nesprogt nuo juoko. Gražei apdaryta su prisuntimu..... \$ 3.25
 Laiškams popierė naujų, su juokingais šventais paveikėliais, dar tokių nebuvo 12 už 25c.
 5 tuzinai už \$ 1.00
 Adresuok:

F. J. Bagočius

Bx 1399 Pittsburg, Pa. (6)

Tėmykit

Pittsburgiečiai.

J. Kazlauckas užlaiko Pool Room, ir priegtam galima gaut visokių lietuviškų knygų.

2216 Tustin st.

Pittsburg, Pa. (6)

Be sveikatos nera laimes!

The COLLINS New York Medical Institutas

per daugel metų gyvuojantis, kuriame daktarų patyrimai turi didelį pasisekimą ir pažinimą visokių ligų, kokio jos skyriaus ar vardo nebūtų, o ypatingai su geriausia pasekme ir pasisventimu išgydo užsėdintas ligas bei visokias silpnības vyrų ir moterų.

Tas Institutas kasdien apturi didelę daugybę nū išgydytų padėkavonių iš visų kraštų Amerikos.

Rodijama visiems, kurie varginami yra ligoms bei nesveikumis, o nieks neįstengė išgydyt, kad kreiptųsi į šitą INSTITUTĄ, tai apturės teisingus, grynus gerus vaistus ir pagelbės sveikatai. Su vaistais drauge reikalingus pamokinius per laiška (lietuviškai), kaip reikia apsleiti, tepat išaiškinimus apie ligą.

Iš daugelio padėkavonių, kurie yra pilnai išgydyti, čia, delei mažumo vietos, talpiname nors vieną:

Garbingas Collins New York Medical Institutas!

Prašau priimt širdingą padėkavonę (kuria gali ir pagarsint) už pagelbą sveikatai. Kad metus sirgau ir daug visokių daktarų perleidan, bet negelbėjo ir tik labiau puoliau ant sveikatos. Po visokio gydymo, atsisaukia pas Jus im apsaunt ligą: skaudėjimą krūtines ir pečių, rankų, kojų ir kitas dalis kūno, nusilpnėjimą visam, kaip kosėjimą ir skrepliavimą, galvos skaudėjimą, svaigimą, vidurių nedirbimą, — tai per Jus išmintingą gydymą ir gerus vaistus, kuriuos man prisuntėte ir suvartojau, pasilikau visai sveikas, už tai nužemintai dėkavoju. Galia, kad iš kart prie Jus nesisauciau.
 Su godone M. Fortunus, 110 Park str., Butte, Mont.

Tūkstančius tokių padėkavonių galima perstatyti.

JAUSDAMI NESVEIKUMA neatidėliojant atsisaukit, kaip asabiškai, taip rašant (lietuviškai) ligos praeitį ir dabartinį stovį. Ką skauda, arba kokia liga kaip senel sergate ar gydeisi pirmiau kur, kiek turit metų amžiaus, vyras ar moteris, vedęs ar ne, ir viską tą, ką jauti sau kenkiančio sveikata. Adrisuokit:

The Collins N.Y. Medical Institute

Dr. R. MIELKE, Medical Direktor.

140 W. 34 st. (arti Broadway) New York, N.Y.

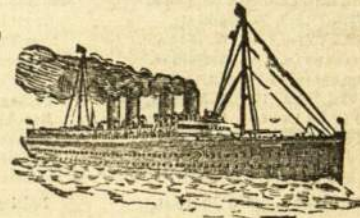
Atsilankanti į Offisą priimami nuo 10 išryto iki 1 ir nuo 2 iki 5 val. po piet.
 Šventadieniais išryto 10 iki 1 val. po piet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka

Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

GRAMATIKA angliskos kalbos.

Su ištarimu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, k. t. be east [byst] žvėris; eght [elt] aštuoni; eye [aj] akis ir t. t. 174 pusl. Su prisuntimu..... \$ 1.25

Vaiku Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokiniojo.

222 abrozėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Puslapių 64.
 Su prisuntimu..... 15c

Naujas Budas išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti.
 be pagalbos mokytojaus. 24 ps. 10c. Pinigus siųst per „Money Order” po adresu:

P. Mikolainis, Box 62 New York.